

ST. GREGORY THE ILLUMINATOR
Armenian Apostolic Church of
Fowler, California

NOTE:

Regular Badarak Service Starts on Page 14

On High Holy Feast Days and Special Occasions,
Badarak Starts on Page 6

(Palm Sunday, Easter, Assumption of St. Mary, Exaltation
of the Holy Cross, Armenian Christmas & Pentecost)

TABLE OF CONTENTS

Church Etiquette	2
Concerning the Censing & Greeting Clergy	3
Concerning the "Mas" & Religious Greetings	4
Beginning of Holy Badarak on High Feasts & Special Occasions	6
Preparation for Divine Liturgy Part I	7
The Synaxis, Part II	13
Beginning of Holy Badarak on Regular Sundays	14
The Havadamk (Nicene Creed)	19
The Holy Eucharist, Part III	24
Kiss of Peace (Voghchooyan)	26
The Communion	40
Confessional for Communion	49
Blessing and Dismissal Part IV	42
Requiem Service (Hokehankisd)	45

PROPER CHURCH ETIQUETTE

An attitude of reverence and respect forms the foundation of our church manners. The Church is the House of God and during worship we are experiencing Divine Mysteries unfold before our very eyes. Therefore, your entrance into the church must be reverent and polite. When first entering the church, make the sign of the cross. As a sign of modesty, women should cover their heads, and men must not wear hats inside the church. One of the devotional practices of the Armenian Church (as in all Orthodox Churches) is the beautiful custom of lighting candles before the holy pictures (icons). Offer a prayer for you and your loved ones, and be seated.

BEFORE BADARAK: The time before the Badarak is to be used in preparation for worship. This is done by meditation, and therefore, loud talking is inappropriate. If you talk, please whisper so that there is an atmosphere of worship and not of socializing.

DURING COMMUNION: The receiving of Holy Communion by the worshiper is the climax of the worship service. The entire service is preparation for receiving the precious Blood and Body of Christ. Although the Communion process for the congregation is time consuming, it is a most sacred activity and there should not be socializing during this proceeding.

DRESS FOR WORSHIP: We do not want to be overly strict in our expectations for proper attire during worship. However, we must understand that we are in the presence of Divinity and in sacred worship of God. It is proper to dress nicely, and certainly formal dress wear is proper, although not necessary. However, by the same token, please do not enter the service as if dressed for a picnic (shorts and sandals, etc.).

ALTAR AREA: The entire church sanctuary is sacred, but the area immediately in front of the altar is especially sacred (that is, the "choir area"). Please do not socialize in that area, and as a sign of respect for the Holy Altar, do not turn your back to it.

At the conclusion of the Badarak, the celebrant holds the Bible. The believers approach him one by one and kiss the Bible to receive a personal blessing from the celebrant and say to him, "May God be mindful of your sacrifice and accept your offering." The celebrant in turns responds: "May the Lord grant you according to your heart and may He fulfill all your good wishes."

DURING CENSING AT DIVINE LITURGY

The Faithful (in response to censing by celebrant):
Hisheschir yev uzmez arachi anmah Karinn Asdoodzo
(*"Remember us also before the Immortal Lamb of God"*).

Celebrant: Hishial lichik arachi anmah Karinn Asdoodzo
(*"You shall be remembered before the Immortal Lamb of God"*).

GREETING THE CLERGY

Priest (Married - Der Hayr):

Greeter: Orhnya Der ("Bless, Father")

Priest: Asdvadz orhneh ("May God bless you").

Vartabed (Unmarried priest):

Greeter: Adsvadz oknagan Hayr Soorp ("God be your helper holy Father").

Vartabed: Asdvadz bahaban ("God be your protector").

Bishop and Catholicos (Surpazan and Vehapar)

Greeter: Asdvadz oknagan Surpazan Hayr, or Vehapar Der
(*"God be your helper Surpazan Hayr or Your Holiness"*).

Bishop or Catholicos: Asdvadz bahaban ("God be your protector").

ON 'MAS'

At the end of the Divine Liturgy the "Mas" or holy bread is distributed among the congregation. "Mas" is an Armenian word, it is not similar to Mass as used in the words Holy Mass. Our "Mas" means **share** or **portion**. When you take your "Mas" you kiss it and eat it. It is good custom to take some home to those members of the family who were desirous to come to church, but were unable.

Taking "Mas" does not mean receiving Holy Communion. It is the survival of a fellowship meal called "Agape" in Greek, which early Christians used to have as a part of the Holy Eucharist. It is only a sign of Christian charity and spiritual kinship.

RELIGIOUS GREETINGS

DURING THE DISTRIBUTION OF "MAS"

Distributor: Masun yev pajhin yeghitzi Soorp Badarakis. (*May this be your share and portion of this Holy Sacrifice*).

Receiver: Pajhin im Asdvadz Havidyan. (*My portion is God forever*).

ON CHRISTMAS:

Giver: Krisdos Dzunav yev Haydnetzav. (*Christ was born and was revealed*).

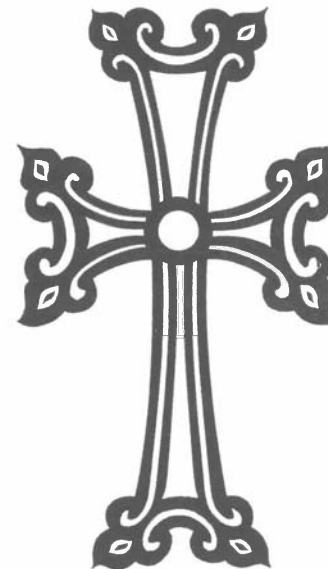
Receiver: Orhnyal eh Haydnootyoonun Krisdosi. (*Blessed be the revelation of Christ*).

ON EASTER:

Giver: Krisdos Haryav ee merelotz (*Christ is Risen from the dead*).

Receiver: Orhnyal eh Harootyoonun Krisdosi. (*Blessed be the Resurrection of Christ*).

ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ
ՊԱՏԱՐԱԳԸ

PEOPLE'S LITURGY

Ս.ՊԱՏԱՐԱԳ

Տէրունական Աղօթք

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս.
ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս ես, սուրբ
եղիցի անուն քո. եկեցէ արքայու-
թիւն քո. եղիցի քամբ քո որպէս
յերկինս եւ յերկրի: Ջհաց մեր հա-
նապազորդ՝ տո՛ւր մեզ այսօր:

Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր, որպէս
եւ մեք թողումք մերոց պարտապա-
նաց:

Եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն,
այլ փրկեա ի չարէ:

Ձի քո է արքայութիւն եւ զօրու-
թիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

Մաղթանք

Ջսաղմոսերգութիւնս եւ զաղա-
չանս ընկալցի մարդասէրն Աստուած
ի հաճոյս բարեբար կամաց իւրոց.
մեր մեղացն եւ մեր բազում յանցա-
նացն թողութիւն շնորհեցէ. ի չար-
եաց փրկեցէ. ի մեղաց պահեցէ. եւ
նմա փառք յաւիտեանս. ամէն:

Օրհնեալ Թագաւորութիւնն Հօր եւ
Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեանից.
ամէն:

If the Celebrant is a Bishop, Archbishop, Patriarch or Catholicos, he retires into a council chamber where he is vested. When ready, he proceeds to the church in procession; when he enters the church, the choir sings the Hrashapar Asdvads processional hymn.

SOORP BADARAK

STAND

Hayr Mer

Celebrant

Orhnyal Der mer Hisoos Krisdos,
amen.

Hayr mer vor hergins yes, soorp
yeghit'si anoon ko; yegest'seh
arkayootyoun ko; yeghit'sin gamk
ko vorbes hergins yev hergri. Zhat's
mer hanabazort door mez aysor.

Togh mez zbardis mer, vorbes yev
mek toghoomk merot's
bardabanat's.

Yev mi danir zmev i portzootyoun,
ayl prgia i chareh.

Zi ko eh arkayootyoun yev zorooot-
youn yev park havidyans, amen.

Maghtank

Uzsaghmoserqootyouns yev zagha-
chanus ungalt'si martasern Asdvads
i hajooys parerar gamat's yourot's;
mer megat'sn yev pazoom hant'sa-
nat'sn toghootyoun shnorhest'seh; i
charyat's pergest'seh, i megat's
bahest'seh, yev numa park havid-
yans, amen.

Orhnyal taqavorootyounn Hor yev
Vortvo yev Hoqvooyun Surpo, aşm
yev mishd yev havidyans havi-
denit's. Amen.

STAND

THE DIVINE LITURGY

Lord's Prayer

Celebrant

Blessed be our Lord Jesus Christ. Amen.

Our Father Who art in heaven,
Hallowed be Thy name.

Thy Kingdom come, Thy will be done,
On earth as it is in heaven.

Give us this day our daily bread,

And forgive us our trespasses, as we forgive those who
trespass against us.

And lead us not into temptation, but deliver us from evil.
For Thine is the Kingdom and the power, and the glory
forever. Amen.

Celebrant

Invocation

May the Benevolent God accept our Psalms and Supplications
as pleasing unto His benificent will; may He grant forgiveness
for our sins and many transgressions; may He deliver us from
evil and safeguard us from sins. Glory be to Him forever.
Amen.

*If only one priest is present, he says the Lord's Prayer and the
Invocation, and then retires in to Sacristy—Avantadoon—to be
vested. If there are two or more the second offers them.*

The Celebrant's vesting privately in the vestry indicates that the
assumption of a sacred function by a sinful man representing the
people in the church is a mystery. The Celebrant covers his sinful
individuality and performs the Liturgy as a functionary of Christ. He
is dressed in glorious vestments befitting the children of light and the
royal presence of the Lord.

ՄԱՍ Ա.

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ

Երգ Զգեստաւորման

Խորհուրդ խորին, անհաս անբա-
կիզբն, որ զարդարեցեր զվերին պե-
տութիւնդ, ի յառաջատ անմատոյց
լուսոյն, գերապանծ փառօք գոհաս
հրեղինաց:

Աննարահրաշ զօրութեամբ ստեղ-
ծեր զԱդամ, պատկեր տիրական, եւ
նագելի փառօք զգեստաւորեցեր ի
դրախտն Ադեմի, տեղի բերկրամաց:

Զարչարանօք քո սուրբ Միածնիդ
նորոգեցան արարածք ամենայն, եւ
վերստին մարդն անմահացաւ, զար-
դարեալ ի զգեստ անկողոպտելի:

(Երբ պատարագիչը ներս մտնէ ոտքի կենալ)

Թագաւոր երկնաւոր, զեկեղեցի
քո անշա՛րժ պահեաւ. եւ զերկրպա-
գուս անուանդ քոմ պահեա՛ւ, ի խա-
ղաղութեան:

Քննչ. Եւ վասն սրբուհւոյ Աստուա-
ծածնին բարեխօսութեանն, Տէր, ըն-
կալ զաղաչանս մեր եւ կեցո գմեզ:

Սրկ. Սուրբ զԱստուածածնին եւ զա-
մենայն սուրբս բարեխօս արասցուք
առ Հայր ի յերկինս, զի կամեցեալ
ողորմեցի եւ գթացեալ կեցուցէ
զարարածս իւր: Ամենակալ Տէր
Աստուած մեր կեցո եւ ողորմեա:

Քննչ. Ընկա՛լ. Տէր, զաղաչանս մեր
բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուա-
ծածնին անարատ ծնողի Միածնի
Որդւոյ քո, եւ աղաչանօք ամենայն
սրբոց քո եւ աւուրս շնորհիւ: Լուր

Ablution means washing or cleansing of the body.

STAND

PART I

The Choir: Khorhoort khorin anhas
anushgispn, vor zartaret'ser zverin
bedootyount i haraqasd an-
madooyt's loosoon querabands
parrok ztasus hreghinat's.

Anjarrahraash zorootyamp sdeg-
dser zAtam badger diragan, yev
nazeli parrok zquesdavoret'ser i
trakhdn Ateni deghe pergranat's.

Charcharanok ko soorp Miyadsnin
noroquet'san arardsk amenayn yev
verusdin martn anmahat'sav zar-
taryal i zqesd angoghobdeli.

Taqavor yergnavor zegheghet'si ko
anshar\$ bahya yev zergurbaqoos
anvanut koom bahya i khagha-
ghootyan.

The Celebrant: Yev vasun surpooh-
vo Asdvadsadsnin parekhosoot-
yann, Der ungal zaghachanus mer
yev get'so uzmez.

The Deacon: Soorp zAsdvadsad-
sinn yev zamenayn soorpus pare-
khas arast'sook ar Hair i hergins, zi
gamet'syal voghotmest'si yev quta-
t'syal get'soost'seh zazaradsus your.
Amenagal Der Asdvads mer, get'so
yev voghormya.

The Celebrant: Ungal, Der, zaga-
chanus mer parekhosootyamp Sur-
poohvo Asdvadsadsnin anarad
dsnoghi miyadsni Vortvo ko yev
aghachanok amenayn surpot's kot's
yev avoors shnorhiv. Loor mez Der

STAND

PART I PREPARATION FOR DIVINE LITURGY

Choir

Hymn of Vesting

*While the Celebrant is vesting the Choir sings the Hymn of Vesting—
Khorhoort Khorin. Congregation to sit.*

O God, You are a profound mystery, incomprehen-
sible and without beginning. You have arrayed your
heavenly Kingdom with a veil of inaccessible light and
the hosts of angels with splendent glory.

You created Adam with Your ineffable wondrous
power, in Your Lordly image, and dressed Him with
majestic glory in the Garden of Eden, the abode of
felicities.

Through the passion of Your Only Begotten Son all
creatures came to life anew; and man was made immortal,
adorned in inviolate garments.

Congregation to stand when the Celebrant enters.

*While the choir sings the Hymn of Vesting "Khorhoort Khorin," the
Celebrant, vested and accompanied by two candle bearers and the
Deacons, enters the chancel and standing in front of the pulpit,
washes his hands, while reciting in a low voice and antiphon the
Psalm of Ablution. . . The choir then sings the last verse
of the hymn of vesting.*

Choir Heavenly King preserve your church unshaken and
those who worship in your name, keep them in peace.

Ablution, Confession and Absolution

Celeb. O Lord, through the intercession of the Holy Mother-
of-God, receive our supplications and save us.

Deac. Let us ask the Holy Mother-of-God, and all the saints
to intercede with the Father in heaven, that He may be
pleased to have mercy and save His creatures with
compassion. Almighty Lord our God, save and have
mercy upon us.

Celeb. O Lord, through the intercession of the Holy Mother
of God, the Immaculate Mother of your Only-

մեզ Տէր, եւ ողորմեա՛. ներեա՛, քա-
նա՛ եւ թող զմեզս մեր, արժանաւոր-
եա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ
ընդ Որդւոյ եւ ընդ Հոգւոյդ սրբոյ,
այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւի-
տեանից, ամէն. մեղայ Աստուծոյ:

Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ եւ
սրբուհւոյ Աստուածածնին եւ առաջի
ամենայն սրբոց եւ առաջի ձեր հարբ
եւ եղբարք՝ զամենայն մեղս զոր
գործեալ եմ. քանզի մեղայ խոր-
հրդով, քանիւ եւ գործով, եւ
ամենայն մեղօք զոր գործեմ մար-
դիկ: Մեղայ, մեղայ: Աղաչեմ
զձեզ, խնդրեցե՛ք վասն իմ յԱստու-
ծոյ զթողութիւն:

(Երբ պատարագիչէն զատ ուրիշ եկեղեցական
չկայ եկեղեցւոյ մէջ, Ողորմեցի-ն կրնայ
ըսել դպրապետը, կամ հաւատացեալներէն
միւն):

Ողորմեցի քեզ մարդասէրն
Աստուած եւ թողութիւն շնորհեա-
ցէ ամենայն յանցանաց քոց,
անցելոյն եւ այժմուս եւ յառաջի-
կայէն փրկեցէ զքեզ. հաստա-
տեցէ զքեզ ի գործս քարիս, եւ
հանգուցէ զքեզ ի հանդերձեալ
կեանս. ամէն:

Քնն. Ազատեցէ՛ եւ զձեզ մարդա-
սէրն Աստուած եւ թողէ զամենայն
յանցանս ձեր. տացէ՛ ժամանակ
ապաշխարելոյ եւ գործելոյ զքարիս,
ուղղեցէ՛ եւ զառաջիկայ կեանս ձեր
շնորհօք Սուրբ Հոգւոյն հգորն եւ
ողորմածն եւ նմա փառք յաւիտեանս
ամէն:

Դպ. Յիշեսցի՛ր եւ զմեզ առաջի ան-
մահ Դառնին Աստուծոյ:

yev voghormya, nerya kavya yev
togh uzmeghus mer. Arshanavorkya
qohootyamp paravorel uzkez unt
Vortvo yev unt Surpo Hoqvooyd.
A\$m yev mishd yev havidyans
havidenits. Amen.

Confession of Celebrant

Megha Asdoodso; khosdovanim
arachi Asdoodso yev surpoohvo
Asdvadsadsnin yev arachi amenayn
surpots yev arachi tzer, hark yev
yeghpark, zamenayn meghs zor
qordsyal yem. Kanzi megha khor-
hurtov, paniv yev qordsov yev ame-
nayn meghok zor qordsen martik;
megha, megha, aghachem uztzez,
khuntret'sek vasun im hasdoodso
uztoghootyoun.

Priest or Deacon Prayer of Forgiveness

Voghormest'si kez Asdvads huzorn
yev toghootyoun shnorhest'seh
amenayn hant'sanat's kot's, ant'se-
looyt yev ay\$moos, yev harachaga-
yen purgest'seh yev hasdarest'seh
hamenayn qordsus paris, yev han-
qoot'seh zkez i hantertzal gyansn.
Amen.

The Celebrant: Azadest'seh yev
ztzez martasern Asdvads, yev
toght'seh zamenayn hant'sans tzer.
Dat'seh \$amanag abashkharello yev
qorselo zparis. Ooghest'seh yev
zarachiga gynaus tzer shnorhok
Soorp Hoqvooyt, huzorn yev
voghormadsn, yev numa park havi-
dyans. Amen.

The Choir: Hisheschir yev zmez
arachi anmah qarinn Asdoodso.

Begotten Son, and through the plea of all Your saints,
accept our supplications. Hear us, O Lord, and have
mercy upon us, forgive, expiate and remit our sins.
Make us worthy to thankfully glorify You with the Son
and the Holy Spirit, now and always and forever and
ever. Amen.

Then turning toward the congregation, the celebrant says the following.

Confession of Celebrant

Celeb. I have sinned against God.

I confess before God, and before the Holy Mother of
God, and before all the saints, and before you, elders
and brethren, all the sins which I have committed; for
I have sinned in thought, by word and deed, and with
all sins that men do commit. I have sinned; I have
sinned; I pray you, ask God's forgiveness for me.

*The senior priest, or in the absence of a priest, the deacon or one of
those standing by shall give the absolution, saying:*

Priest or Deacon

Prayer of Forgiveness—Absolution

May God the Almighty have mercy upon you and
grant forgiveness of all your transgressions, of the past
and of the present; and may He deliver you from those
in the time to come. May He confirm you in all good
works and give you rest in life to come. Amen.

Celeb. May the benevolent God set you free and remit all your
transgressions. May He give you time to repent and to
do good works. May the mighty and merciful God also
guide your life in the time to come by the grace of the
Holy Spirit, and glory be unto Him, forever. Amen.

Choir Remember us also before the Immortal Lamb of God.

Քրիստոսի Յիշխանի լիցիի առաջի անմահ
Գառնին Աստուծոյ:

Սաղմոս Գ Թ.

Փ. Աղաղակեցէ՛ք, առ Տէր, ամե-
նայն երկիր, ծառայեցէ՛ք Տեառն ու-
րախութեամբ:

Մտէ՛ք առաջի նորա ցնծութեամբ,
ծաներու՛ք, զի նա է Տէր Աստուծ
մեր:

Նա արար զմեզ եւ ո՛չ մեք էաք, մեք
ժողովուրդք եւ խաչն արօտի Նորա:

Մտէ՛ք ընդ դռունս Նորա խոստո-
վանութեամբ, եւ օրհնութեամբ ի
յարկս Նորա:

Խոստովան եղբոր՛ւք Տեառն, եւ
օրհնեցէ՛ք զանուն Նորա:

Քաղցր է Տէր, յաւիտեան է ողոր-
մութիւն Նորա. ազգէ մինչեւ յազգ
է ճշմարտութիւն Նորա:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն
Սրբոյ:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս
յաւիտեանից. ամէն:

The Celebrant: Hishyal lichik
arachi anmah qarinn Asdoodso.

First Acolyte: Aghaghaget'sek ar
Der amenayn yergir, dsarayet'sek
Dyarn oorakhootyamp.

Second Acolyte: Mudek arachi
nora t'sundsootyamp, dsarnerook zi
na eh Der Asdvads mer.

First Acolyte: Na arar zmez, yev
voch mek eyak, mek soghovoort yev
khashn arodi nora.

Second Acolyte: Mudek unt troons
nora khosdovanootyamp, yev orh-
nootyamp i hargs nora.

First Acolyte: Khosdovan yeghe-
rook dyarn, yev orhnet'sek zanoon
nora.

Second Acolyte: Kaght'sur eh Der,
havidyan eh voghormootyoun nora,
hazqeh minchev hazq eh jushmar-
dootyoun nora.

First Acolyte: Park hor yev vortvo
yev hoqvooyrn surpo.

Second Acolyte: A\$ m yev mishd
yev havidyans havidenit's. Amen.

Celeb. You shall be remembered before the Immortal Lamb
of God.

The Accession

Deacons

Two acolytes in antiphon shall recite Psalm 100.

Cry unto the Lord all you lands, serve the Lord with
gladness.

Come before His presence with joy; know you that He is
the Lord our God.

It is He that has made us, and not we ourselves; we are
His people and the sheep of His pasture.

Enter into His gates with thanksgiving; and into His
courts with praise.

Give thanks to the Lord, and bless His name.

The Lord is good, His mercy is everlasting; and His truth
endures all generations.

Glory be to the Father and to the Son and to the Holy
Spirit.

Now and always, forever and ever. Amen.

ACCESSION

Accession is symbolic of the celebrants entering into the divine presence.
Likewise, the people in the church should be mindful of God's presence in their
midsts.

CHURCH MANNERS DURING WORSHIP

a. When attending church for the Holy Sacrifice or Badarak, we
must maintain an attitude of the utmost humility and Godly awe, i.e.,
reverence.

b. Whenever anyone walks on one side of the Chancel to the other
side past the Altar he should on reaching the middle, turn to the
Altar, bow, cross himself, and then continue.

Սրկ. Սուրբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զձեռք, զի սուրբ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, եւ կեցուցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմես:

Քննչ. Ի մէջ տաճարիս եւ առաջի աստուածընկալ եւ պայծառացեալ սուրբ նշանացս եւ սուրբ տեղոյս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիրպագանեմք. զսուրբ եւ զհրաշալի եւ զյաղթող զտէրութիւնդ քո օրհնեմք եւ փառաւորեմք եւ քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն եւ զփառս ընդ Հօր եւ ընդ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտենից. ամէն:

Ապա կը բարձրանան Սուրբ Խորան

Քննչ. Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած որ ուրախ առնէ գմանկութիւն իմ:

Սրկ. Դատ արա՛ ինձ, Աստուած, եւ իրաւ արա ինձ ի դատաստանի իմում:

Քննչ. Յազգէ որ ոչ է սուրբ, ի մարդոյ մեղաւորէ, նենգաւորէ փրկեա՛ զիս:

Սրկ. Դու Աստուած, հզօրիչ իմ եւ, ընդէ՞ր մոռացար զիս, ընդէ՞ր տըրտում գնամ եւ ի մեղիլ թշմամւոյ իմոյ:

The Deacon: Soorp yegheghet's-yavs aghachest'sook uzDer, zi sovav pergest'seh zmez i meghat's yev get'soost'seh shnorhiv voghormoot-yan your; amenagal Der Asdvads mer, get'so yev voghormia.

The Celebrant: Ee mech dajaris yev arachi asdvadsungal yev baydsarat's-yaal soorp nshanat'sus yev soorp deghvooy, khonarhyal yergyoughiv yergurbaqamenk. Zsoorp yev uzhrashali yev uzhaghtogh uzderoot-yoonut ko orhnemk yev paravoremk, yev kez madoot'sanemk zorhnootyoun yev zpars unt Hor yev unt Hoqvooyt Serpo, aşm yev mishd yev havidyans havidenit's, Amen.

Then the Celebrant shall proceed to the Holy Table saying Psalm 43:1-5.

The Celebrant: Mudit's arachi seghano Asdoodso ar Asdvads, vor oorakh arneh zmangootyoun im.

The Deacon: Tad ara intz, Asdvads, yev irav ara intz i tadasdani imoom.

The Celebrant: Hazqeh vor voch eh soorp i marto meghavoreh nenqavoreh, purgya zis.

The Deacon: Too, Asdvads, huzorich im yes. Unter morat'sar zis, unter durdoom qnam yes i neghel tushnamvo imo.

Deac. Let us beseech the Lord through the Holy Church, that He may, through her, deliver us from our sins and may save us by the grace of His mercy; Almighty Lord our God, save us and have mercy upon us.

Celeb. O Lord, in the midst of this temple and before these God-accepted and resplendent holy symbols, and before this holy place, we worship You with awe-filled humility; we glorify Your holy, wondrous and triumphant dominion and unto You we offer praise and glory with the Father and the Holy Spirit, now and always, forever and ever. Amen.

Then the Celebrant will ascend to the altar, reciting Psalm 43 in antiphon with the deacon.

Celeb. I will go to the altar of God, to God who makes my youth joyful.

Deac. Vindicate me, O God, and defend my cause.

Celeb. Against an unholy generation, and from unjust and deceitful men, deliver me.

Deac. O God, you are my strength. Why have you forsaken me? Why am I sorrowful because of the oppression of the enemy?

ON MAKING THE SIGN OF THE CROSS

The significance of making the sign of the cross (i.e., genuflecting) has symbolic meaning with each movement as follows:

The beginning of the sign is from forehead to the breast which signifies the Lord Jesus Christ who came from the heights of heaven to the earth. The fingers at the left shoulder typify the redemption of our earthly bodies from the paths of darkness. The paths of truth and light are at the right shoulder. Finally, the cleansing of our sins and the acceptance of us as children of Christ is indicated by the hand at the heart.

Քննչ. Առաքեա՛, Տէ՛ր, ըզլոյս քո եւ ըզնշմարտութիւն քո, զի առաջնորդեցեմ ինձ, եւ հանցեմ զիս ի լեռն սուրբ եւ ի յարկըս քո:

Սրկ. Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առաստուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւնս իմ:

Քննչ. Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ, Աստուած, Աստուած իմ:

Սրկ. Արդ՝ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովեա զիս. յուսա՛ առ Աստուած, խոստովանեա՛ մեա փրկիչ յերեսաց իմոց Աստուած է:

Քննչ. Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ:

Սրկ. Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն: Եւ եւս խաղաղութեան ըզՏէր աղաչեցո՛ւք:

Օրհնեցո՛ւք զամենակալն Աստուած զՀայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որ արժանի արար ըզմեզ կալ ի տեղւոջնս փառաբանութեան եւ երգել զերգս հոգեւորս: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո եւ ողորմեա

Քննչ. Ի յարկի սրբութեան եւ ի տեղւոջս փառաբանութեան. հրեշտակաց քնակարանիս եւ մարդկան փառաբանիս. առաջի աստուածընկալ

The Celebrant: Arakya, Der, zlooy ko yev uzjushmardootyoun ko, zi arachnortest'sen intz yev hant'sen siz i lyarn soorp yev i hargs ko.

The Deacon: Mudit's arachi seghano Asdoodso ar Asdvads, vor oorakh arneh uzmgootyouns im.

The Celebrant: Khosdovan yeghet's kez orhnootyamp, Asvads, Asdvads im.

The Deacon: Art, unter durdoom yes antzn im gam unter khroves zis, hoosa ar Asdvads, khosdovanya numa, purgich yeresat's imot's Asdvads eh.

The Celebrant: Park Hor yev Vortvo yev Hoqvooyrn Surpo.

The Deacon: Ayjhm yev mishd yev havidyanus havidenitz, Amen. Yev yevus khaghaghootyan uzDer aghachestzook; Orhnestzook uzHayr Diarn mero Hisoosi Krisdosi, vor arjani arar uzmez gal i degghojus parabanootyan yev yerqel zerqus hoqevors.

Amenagal Der Asdadz mer, getso yev voghormya.

The Celebrant: Ee hargi surpootyan yev i degghochus parapnootyan, hreshdagat's pnagaranis yev martgan kavaranis, archi asdva-

Celeb. Send forth, O Lord, your light and truth that they may lead me and bring me unto Your holy hill and to Your dwelling.

Deac. I will go to the altar of God, to God who makes my youth joyful.

Celeb. I will confess you with praise, O God, my God.

Deac. O my soul, why are you then cast down? And why do you disquiet me? Hope in God, praise Him, for the deliverer of my countenance is God.

Celeb. (*Singing recitatively*) Glory be to the Father and to the Son and to the Holy Spirit.

Deac. Now and always, forever and ever. Amen. And again for peace let us beseech the Lord. Let us praise the Almighty God, the Father of our Lord Jesus Christ, who has made us worthy to stand in this place of glorification and to sing spiritual songs; may the Almighty Lord, our God, save us and have mercy upon us.

The Prayer in Sanctuary

Celeb. In this holy abode and in this place of glorification, in this dwelling place of angels and in this Temple of purification; before these God-accepted and resplendent holy symbols and before this holy sanctuary, we all humble ourselves and worship you with awe; we praise and glorify Your holy,

“Amen” means, Truly, or so be it.

Եւ պայծառացեալ սուրբ նշանացս եւ
 սուրբ տեղույս խոնարհեալ երկիւղիւ
 երկիրպագանեմք. գտուրք եւ գիրա-
 շալի եւ գյաղթող գտերութիւնդ քո
 օրհնեմք եւ փառաւորեմք. եւ քեզ
 ընդ երկնային գօրսն մատուցանեմք
 գօրհնութիւն եւ զփառս ընդ Հօր եւ
 ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ, այժմ եւ միշտ
 եւ յաւիտեանս, յաւիտեանից. ամէն:

Վարագոյրը կը քաշուի եւ դպիրք կ'երգեն
 աւուր պատշաճի մեղեդի: Եթէ պատարագիչը
 եպիսկոպոս է կ'երգեն Ընտրեալդ:

Ժողովուրդը կը նստի

Տաղ Յարութեան

Ի գերեզման յարուցելոյն անմա-
 հին, այսօր գոչէ հրեշտակն երկնա-
 յին, յարեալ Քրիստոս, զարթեալ
 Քրիստոս ի կոյս գերեզմանէն, ի կոյս
 գերեզմանէն:

Պահապանքն զարհուրեցան ի յա-
 հէն, քանզի ի կոյս ի նորափոր տա-
 պանէն, յարեալ Քրիստոս, զարթեալ
 Քրիստոս, ի կոյս գերեզմանէն, ի
 կոյս գերեզմանէն:

ON BADARAK

“Badarak” means “sacrifice.” At the Last Supper Jesus Christ acted as host. In life He symbolically offered His life for our salvation. Every time a Badarak is offered Jesus Christ is sacrificed in the form of Bread and Wine for our sins. Therefore Badarak is the holiest of all worshipful acts.

dsungal yev bydsarat'syal soorp
 nushanat'sus yev soorp seghanooy
 khonarhyal yergyoughiv yergirba
 qanemk. Uzsoorp yev uzhrashal
 yev uzthaghtogh uzharootyoun
 (uzdsnyoont, uzderootyount) k
 orhnemk yev paravoremk. Yev ke
 unt yergnayin zorsu
 madoot'sanemk zorhnootyoun ye
 uzpars, unt Hor yev unt Hoqvooy
 Surpo, Aşm yev mishd yev havi
 dyans havidenit's. Amen.

SIT

**Dagh Harootyan
Yev Zadgi**

Ee qerezman haroot'selooyan anma-
 hin, aysor qocheh hreshdagn yerg-
 nayin, haryav Krisdos, zartyav Kris-
 dos, i gooyis qerezmanen, i looyis
 qerezmanen.

Bahabankun zarhooret'san i hahen,
 kanzi i gooyis i norapor dabanen,
 haryav Krisdos, zartyav Krisdos, i
 gooyis qerezmanen, i looyis qerez-
 manen.

wonderful and triumphant resurrection, and
 together with the heavenly hosts we offer You praise
 and glory together with the Father and the Holy Spirit,
 now and always forever and ever. Amen.

Melody

SIT

For Easter and Eastertide

The heavenly Angel standing on the sepulchre of the
 Immortal who is risen on this day, proclaimed:
 Christ is risen,
 Christ is awakened
 out of the tomb, out of the tomb of light.

The guards were struck with terror, because from the
 newly-dug grave Christ is risen, Christ is awakened
 out of the tomb, out of the tomb of light.

If the Celebrant is a priest, the curtain is drawn and the choir or soloist shall sing a melody appropriate to the day. The Celebrant behind the curtain offers the prayer of St. Gregory of Nareg and then prepares the Offering. He receives the wafer and the wine from the deacon, blesses them and places them in the chalice.

If the Celebrant is a Bishop, he kneels before the Holy Alter—curtain open—and reads the prayer of St. Gregory of Nareg. After this the Deacon says “Orhnya Der” and then the curtain is closed.

ՄԱՍ Բ.

ՃԱՇՈՒ ԺԱՄ

Ոսթի կենալ

Թափօրի Ծարական

Բարեխօսութեամբ մօր քո եւ կուսի, ընկալ՝ զաղաչանս քոց պաշտօնէից:

Որ գերագոյն քան գերկինս պայծառացուցեր սուրբ գեկեղեցի արեւմալ քով, Բրիստոս, եւ ըստ երկնայնոցն կարգեցեր ի սմա գդասս առաքելոց եւ մարգարէից սուրբ վարդապետաց: Այսօր ժողովեալ դասք քահանայից, սարկաւազաց, դպրաց եւ կղերիկոսաց, խումկ մատուցանեմք առաջի քո, Տէր, յօրինակ ըստ հնումն Զաքարիա: Ընկալ առ ի մէնջ ըզիսնկանուէր մաղթանս, որպէս զպատարագն Արեւի, գնոյի, եւ զԱրքաիսմու:

Բարեխօսութեամբ վերին քո գօրացդ միշտ անշարժ պահեա զԱթոռ Հայկազնեայց:

Թափօրի խնկարկուծեան տօնէն, խաչակնքելով, պատարագիչին ըսել.

—Յիշեսցիր եւ զմեզ առաջի անմահ Գառինն Աստուծոյ:

Պատարագիչը կը պատասխանէ.

—Յիշեալ լիջիք առաջի անմահ Գառինն Աստուծոյ:

SYNAXIS-JASHOO \$AM

Synaxis is a Greek word. It means meeting or more precisely, prayer meeting. In the early centuries of Christianity it was held before Badarak for the purpose of Christian education.

PART II

THE SYNAXIS

Hymn of Censing
Sharagan Khngargootyan

Parekhosootyamp mor ko yev goosi, ungal zaghachans kot's bashdoneyit's. Vor qeraqooyan kan zerginus baydsarat'soot'ser soorp zegegnet'si aryamp kov Krisdos; yev usd yergnaynot'sn garqet'ser i sma ztasus arakelot's yev marqareit's soorp vartabedat's.

Aysor soghovyal task kahanayit's, sargavaqat's, tubrat's yev gugherigosat's, khoong madoot'sanemk arachi ko Der, horinag usd hnoomk Zakaria. Ungal ar i mench uzkhunganver maghtans, vorbes zbadaraqn Apeli, Znoyi yev zAprahamoo; parekhosootyamp verin ko zorat'st, mishd anshars bahya, zator haygaznyat's.

PART II

THE SYNAXIS

STAND

Hymn of Censing
Choir For Ordinary Sunday Service

Through the intercession of Your Mother the Virgin, accept the supplications of your servants; O Christ, with Your Blood, You have made Your holy church as splendid as the heavens above and within her, after the pattern of the heavenly hosts, You have ordained the order of Apostles, Prophets and Holy Teachers.

Today, we, here assembled, the ranks of priests, deacons, acolytes, and clerks, offer incense to You O lord, after the name of Zachariah of old. Therefore, accept from us also, our incense-like prayers, like the sacrifice of Abel, of Noah and of Abraham.

Through the intercession of Your heavenly hosts, keep forever unshaken the See of Armenians.

The Choir, forming a procession and singing the hymn of Censing or another processional Hymn appropriate to the feast of the day, proceeds from the right or North aisle of the church to encircle the church.

The Celebrant, censing, passes through the congregation.

Members of congregation silently make the sign of the cross and ask the Celebrant: "Remember us also before the Immortal Lamb of God."

The Celebrant answers: "You shall be remembered before the Immortal Lamb of God."

The Celebrant, after censing, ascends the left steps to the Altar, the procession ends and the Badarak for the Catechumens begins.

The Celebrant's coming down from the altar and censing in the procession signifies the teaching ministry of our Lord in this world.

Celebrant The Lord's Prayer

STAND

Սրկ. Օրհնեա Տէր:

ՔՔԱյ. Օրհնեալ քաղաղութիւնն
Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ,
այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւի-
տեանից. ամէն:

Ժամանում

Միածին Որդի եւ բանդ Աստուած
եւ անմահ էութիւն, որ յանձն առեր
մարմնաւ ի սրբուհւոյ Աստուա-
ծածնէն եւ ի միշտ կուսէն. անփոփո-
խելիդ մարդ եղեալ՝ խաչեցար Քրիս-
տոս Աստուած մեր, մահուամբ զմահ
կոխեցեր. մինդ ի սրբոյ Ներորդու-
թեանէն, փառաւորակից ընդ Հօր եւ
Սրբոյ Հոգւոյն, կեցո՛ւ ըզմեզ:

Սրկ. եւ եւս խաղաղութեան զՏէր
աղաչեցումք ընկալ կեցո եւ ողոր-
մեա: Օրհնեա՛ Տէր:

ՔՔԱյ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ
Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ, այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտեանից,
ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ. եւ ընդ հոգւոյդ բուս:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեցումք:

Դպ. Առաջի քն Տէր:

ՔՔԱյ. Տէր Աստուած մեր՝ որոյ կա-
րողութիւնդ անքնն է եւ փառքդ ան-
հասանելի: Որոյ ողորմութիւնդ ան-
չափ է եւ գթութիւնդ անբաւ: Դու

The Deacon: Orhnya, Der.

The Celebrant: Orhnyal taqavo-
rootyounn Hor yev Vortvo yev
Hoqvooyin Surpo, aşm yev mishd
yev havidyans havidenit's. Amen.

Introit

The Choir: Miyadsin Vorti yev pant
Asdvads yev anmah eyootyoun, vor
hantzn arer marmnanal i surpoohvo
Asdvadsadsen yev i mishd goosen.
Anpopokhelit mart yeghyal, kha-
chet'sar, Krisdos Asdvads mer,
Mahvamp uzmaһ gokhet'ser.
Mint i Surpo Yerortootenen, para-
voragit's unt Hor yev unt Surpo
Hoqvooyin, get'so uzmez.

The Deacon: Yev yevus khagha-
ghootyan uzDer aghachest'sook.
Ungal, get'so yev voghormya.
Orhnya, Der.

The Celebrant: Orhnootyoun yev
park Hor yev Vortvo yev Hoqvooyin
Surpo, Aşm yev mishd yev havid-
yans havidenit's. Amen. Khagha-
ghootyoun amenet'soon.

The Choir: Yev unt hoqvooyt
koom.

The Deacon: Asdooso yergurbages-
t'sook.

The Choir: Arachi ko Der.

The Celebrant: Der Asdvads mer,
voro garoghootyount ankniһ eh yev
parkut anhasaneli, voro voghor-
mootyount anchap eh, yev qutoot-

Celebrant The Lord's Prayer

STAND

The Enarxis

Deac. Bless us, O Lord (*this is directed to the Celebrant*).

Celeb. Blessed be the Kingdom of the Father and of the Son
and of the Holy Spirit, now and forever more. Amen.

The Choir shall sing the Introit of the day.

On Ordinary Sunday Services

Only begotten Son and Word of God and Immortal
Being, Who did consent to become incarnate from
the ever Virgin, the Holy Mother of God.

O Christ Our God, You Who are unchangeable, Who
became man, and were crucified and did conquer
death by Your death.

You Who are one of the Holy Trinity, equal in
glory with the Father and the Holy Spirit, deliver
us from our sins.

Deac. And again for peace let us beseech the Lord. O
Lord, accept us, save us and have mercy upon us.
Bless us, O Lord.

Celeb. Praise and glory be to the Father and to the Son
and to the Holy Spirit, now and always and forever
and ever.
Peace be unto you all.

Choir And with your spirit.

Deac. Let us bow down to God.

Choir We are before you, O Lord.

Celeb. O Lord our God, whose power is unbounded and
whose glory is incomprehensible, whose mercy is

ըստ առատ մարդասիրութեանդ
 փում, նայեաց ի ժողովուրդս քո եւ ի
 տանարըս այս սուրբ: Եւ արա՛ ընդ
 մեզ եւ ընդ աղօթակիցս մեր՝ առա-
 տապէս զողորմութիւն քո եւ զգթու-
 քիւն: Զի քեզ վայելէ փառք իշխա-
 նութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ
 յաւիտեանս, յաւիտեանից, ամէն:

(Ժողովուրդը կը նստի)

Ճաշու Սաղմոս

Յարութեան

Գովեա՛ Երուսաղէմ ըզՏէր:
 Եւ օրհնեա՛ զԱստուած քո Սիոն:

կամ

Տէր թագաւորեաց՝ վայելչութիւն
 զգեցաւ, զգեցաւ Տէր զօրութիւն ընդ
 մէջ իւր էած:

Ճաշու Ծարական

(Յիմանց Շարաք եւ Կիրակի օրերուն)

Գովեա Երուսաղէմ ըզՏէր:
 Յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց,
 ակելուիս: Եկայք ժողովուրդք,
 երգեցէ՛ք Տեառն ակելուիս: Յարուցե-
 լոյն ի մեռելոց, ակելուիս, որ գաշ-
 խարհըս լուսաւորեաց. ակելուիս:

(Ժողովուրդը ոտքի կ'ելլէ)

ՔԱՅՆ. Զի քո է կարողութիւն եւ զօրու-
 քիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

yount anpav, too usd arad martasi-
 rootyant koom, nayat's i şogho
 voortus ko yev i dajarus ays soorp
 Yev ara unt mez yev unt aghotagi-
 t'sus mer aradabes zoghor-
 mootyoun ko yev uzqutootyoun. Zi
 kez vayeleh park, ishkhanootyoun
 yev badiv, aşm yev mishd yev havid-
 yans havidenit's. Amen.

The Deacon: Qovya Yerosaghem
 uzDer, Yev orhnya zAsdvads ko
 Sion.

or

Der taqavoryat's, vayelchootyoun
 uzqet'sav, zqet'sav Der zorootyoun
 unt mech your eyads.

The Choir: Qovya Yerosaghem
 uzDer

Haryav Krisdos, i merelot's,
 Alelooya.

Yegayk şoghovoortk, yerqet'sek
 Dyarn, Alelooya.

Park Hor yev Vortvo yev Hoqvooyin
 Serpo. Aşm yev mishd yev havid-
 yans havidenit's amen.

Haroot'selooyin i merelot's,
 Alelooya.

Vor zashkharhus loosavolyat's,
 Alelooya

The Celebrant: Zi ko eñ garoghoot-
 youn yev zorootyoun yev park ha-
 vidyans. Amen.

infinite and the compassion inexhaustible, with
 Your infinite goodness look down upon Your people
 and upon this holy temple, and grant Your mercy and
 compassion to us and to all those who now pray with
 us. For to You glory, dominion and honor are due,
 now and always, forever and ever. Amen.

*The Choir shall sing the Psalm and the Hymn appropriate to
 the day. Usually one of the following verses is recited by a
 member of the choir or by the deacon, followed by a hymn.*

Choir

Jashoo Psalm

Praise the Lord, O Jerusalem and bless your God, O
 Zion.

or

The Lord reigned, he is apparelled with majesty;
 The Lord is apparelled, he had girded himself with
 strength. (Psalm 93:1-5)

Jashoo Hymn

For Easter Day and for Eastertide

Praise the Lord, O Jerusalem!
 Christ is risen from the dead. Alleluia!
 Come O you people, sing unto the Lord. Alleluia!
 To Him who is risen from the dead. Alleluia!
 To Him that enlightened the world. Alleluia!

The Lesser Entrance

Celeb. O Lord, You are the might and the power and the
 glory forever. Amen.

Սրկ. Պօսիսումէ:

Դպ. Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզօր,
սուրբ եւ անմահ. որ յարեար ի մեռե-
լոց. ողորմեա մեզ:

Սուրբ Աստուած

(Լուր օրերու եւ խաչի տօներուն)

Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզօր,
սուրբ եւ անմահ, որ խաչեցար վասն
մեր. ողորմեա մեզ:

(Աւետման եւ Ծննդեան՝ որ յայտ-
ն ե ց ա ր :

Տեառնընդառաջին եւ Ծաղկազար-
դին՝ որ երկիր եւ գալոց ես:

Հոգեգալուստին՝ որ եկիր եւ
հանգեար յԱռաքեալսն.

Վարդավառին՝ որ յայտնեցար ի
Թաքոր լերինն.

Վերափոխման Աստուածածնի՝ որ
եկիր ի փոխումն մօր ին եւ կուսի:)

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ըզՏէր
աղաչեցում:

Դպ. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն խաղաղութեան ամենայն
աշխարհի, եւ հաստատութեան սրբոյ
Եկեղեցւոյ, ըզՏէր աղաչեցում:

Դպ. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն ամենայն սուրբ եւ ուղղա-
փառ եպիսկոպոսաց, ըզՏէր աղաչեա-
ցում:

Դպ. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Վասն Հայրապետին մերոյ
Տեառն Տեառն (այս անուն) Կաթո-
լիկոս:

The Deacon: Broskhoumeh.

The Choir: Soorp Asdvads, soorp
yev huzor, soorp yev anmah vor
haryar i merelot's, voghormya mez.
(Repeat three times.)

S I T

The Deacon: Yev yevus khagha-
gootyan uzDer aghachest'sook.

The Choir: Der Voghormya.

The Deacon: Vasun khaghagootyan
amenayn ashkharhi yev hasdadoo-
tyan surpo yegeghet'svo uzDer
aghachest'sook.

The Choir: Der Voghormya.

The Deacon: Vasun amenayn soorp
yev ooghapar yebisgobosat's uzDer
aghachet'sook.

The Choir: Der voghormia.

The Deacon: Vasun Hayrabadin
mero Dyarn, Dyarn (name of
Catholicos) genat's yev purgootyan
hoqvo norin, uzDer aghaches-
t'sook.

Deac. Proschoumen. (*let us look attentively.*)

Trisagion

Choir Holy God, Holy and Mighty, Holy and immortal, who
did rise from the dead have mercy upon us. (*Repeat
three times.*)

Variables of Trisagion:

For Theophany and Transfiguration: "Who was revealed for
us, have mercy upon us."

For Purification, Pentecost and Assumption: "Who did come
and are to come, have mercy upon us."

*For Feasts of the Cross, of the Church, Saints and Fasting
days:* "Who was crucified for us, have mercy upon us."

S I T

Deac. And again for peace let us beseech the Lord.

Choir Lord have mercy upon us.

Deac. For the peace of the whole world, and for the
stability of the holy church, let us beseech the Lord.

Choir Lord have mercy upon us.

Deac. For all the holy and orthodox bishops, let us beseech
the Lord.

Choir Lord have mercy upon us.

Deac. For the life of our Patriarch, the most holy Lord (*name
of the living catholicos*), and for the salvation of his
soul, let us beseech the Lord.

Սրկ. Վասն վարդապետաց,
քահանայից, սարկաւագաց,
դպրաց և ամենայն ուխտի
մանկանց եկեղեցւոյ. զՏէր
աղաչեցուք:

Դպիրք Տէր ողորմեա

Սրկ. Վասն բարեպաշտ
թագաւորաց և աստուածաւեր
իշխանաց, Զօրավարաց և զօրաց
նոցին. զՏէր աղա-չեցուք:

Սրկ. Վասն հոգւոցն հանգուցելոց
որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի
Քրիստոս ննչեցին. զՏէր
աղաչեցուք:

Դպիրք Յիշեա՛ Տէր և ողորմեա՛:

Սրկ. Եւ եւս միաբան վասն
ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս
մերոյ. զՏէր աղաչեցուք:

Դպիրք Տէր ողորմեա՛:

Սրկ. Զանձինս մեր և զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ ամենակալին
յանձն արացուք:

Դպիրք Քեզ Տեառնդ յանձն
եղիցուք:

Սրկ. Ողորմեաց մեզ Տէր
Աստուած մեր ըստ մեծի
ողորմութեան քում. ասացուք
ամենեքեան միաբանութեամբ:

The Choir: Der voghormya

The Deacon: Vasun vartabed-
atz, kahanayits, sargavakats, tbrats,
yev amenayn oohkdi mangantz
yegeghetsvo uzDer Aghachestook.

The Choir: Der voghormya.

The Deacon: Vasun parebashd
taqavoratz yev asdvadzaser
ishkhanatz, zoravoratz, yev zoratz
norin, uzDer aghachestook.

The Choir: Der voghormya.

The Deacon: Vasun hoqvotzun
hanqootzelots vork jushmarid yev
ooghig havadov i Krisdos
nunchestsin, uzDer aghachestook.

The Choir: Hishya Der yev
voghormya.

The Deacon: Yev yevus miapan,
vasun jushmarid yev soorb
havadooys mero, uzDer
aghachestook.

The Choir: Der voghormya.

The Deacon: Zantzinus mer yev
uzmimyanus Diarn Asdoodzo
amenagalin hantzn arastzook.

The Choir: Kez Diarnut hantzun
yeghitzook.

The Deacon: Voghormyats mez,
Der Asdvadz mer, usd medzi
voghormootyan koom, asastsook
amenakyan miabanootyamb.

Deac. For the theologians, priests, deacons, clerks and for the
whole league of the children of the Church, let us beseech
the Lord.

Choir Lord have mercy.

Deac. For pious kings and for God-loving princes, captains and
their armies, let us beseech the Lord.

Choir Lord have mercy

Deac. For the souls of them that are at rest and have fallen asleep
in Christ in the true and right faith, let us beseech the Lord.

Choir Remember us Lord and have mercy.

Deac. Again with one accord for our true and holy faith, let us
beseech the Lord.

Choir Lord have mercy.

Deac. Let us commit ourselves and one another unto the Lord,
the Almighty God.

Choir To You O Lord, we commit ourselves.

Deac. Have mercy upon us, O Lord our God, according to Thy
great mercy. Let us all say with one accord:

դիկոսի կենաց եւ փրկութեան հոգ-
ւոյ նորին, ըզՏէր աղաչեսցուի:

Դպ. Տէր ողորմեա: Յիշեա, Տէր,
եւ ողորմեա: Տէր ողորմեա: Քեզ
Տեառնըդ յանձն եղիցուի: Տէր
ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր
ողորմեա:

Քննչ. Զի ողորմած եւ մարդասէր եւ
Աստուած գոլով, եւ քեզ վայելե
փառք, իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ
եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտեանից
ամէն:

(Ժողովուրդը կը նստի)

(Հո՛ս կը կարդացուի ձաշու Գիրքը եւ
Աւետարանը եւ ապա կ'երգուի սաղմոս)

Ալիւուիա Զատիկի եւ

STAND

Ալիւուիա, ալիւուիա,
Յարեաւ Աստուած եւ ցրուեցան
ամենայն թշնամիք նորա.
Փախեան ատելիք նորա յերեսաց
նորա:

Ոտի կենալ

Սրկ. Ալիւուիա Օրթի:

Քննչ. Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ բու՛մ:

Սրկ. Երկիւղածութեամբ լուարուի:

Սրկ. Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի
Քրիստոսի որ ըստ...

Դպ. Փառք քեզ, տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պոսխուսմէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

(Սարկաւազը կը կարդայ Աւետարանը)

The Choir: Der Voghormya.
Hishya Der yev voghormya, kez
dyarnut hantzn yeghit'sook der
voghormya, der voghormya, der
voghormya.

The Celebrant: Zi voghormads yev
martaser yes Asdvads qolov, yev kez
vayeleh park, ishkhanootyoun yev
badiv, aşm yev mishd yev havidyans
havidenit's. Amen.

SIT

Bible Lessons

The Choir: Alleluia, alleluia! Har-
yav Asdvads yev t'survet'san ame-
nayn tushnamik nora, pakhyan
adelik nora heresat's nora.

The Deacon: Alleluya, Orthi.

The Celebrant: Khaghaghootyoun
amenet'soon.

The Choir: Yev unt hoqvooyt
koom.

The Deacon: Yergyoughadsoo-
tyamp luvarook.

The Deacon: Surpo Avedaranis
Hisoosi Krisdosi vor usd (Mateosi,
Margosi, Ghoogasoo or Hovhan-
noo.)

The Choir: Park kez Der Asdvads
mer.

The Deacon: Broskhoomeh.

The Choir: Aseh Asdvads.

Gospel is now read

Choir Lord have mercy upon us. Be mindful, O Lord, and
have mercy. Lord have mercy upon us. Let us, O Lord,
submit ourselves to You. Lord have mercy upon us,
Lord have mercy upon us, Lord have mercy upon us.

Celeb. For You, O Lord, being God, are merciful and man-
loving, and glory, dominion and honor are Your due,
now and always and forever and ever. Amen.

SIT

READING OF LECTIONS

*The lector reads the Biblical lessons from the Old Testament
and the Epistles, after which the proper Psalm before the
Gospel lesson will be sung by the lector or the choir.*

Jashoo Psalm for Ordinary Sundays

Alleluia! Alleluia! God is risen and all His enemies are
dissipated; they who hate Him fled also before Him.

GOSPEL READING

STAND

Deac. Alleluia orthi (*stand up erect and with respect.*)

Celeb. Peace be to all.

Choir And with your spirit.

Deac. Listen in awe (*O you people*).

Deac. The reading is from the Holy Gospel of Jesus Christ
according to Matthew—(Mark, Luke, or John, as
prescribed for the day).

Choir Glory be to You, O Lord our God.

Deac. Proschoumen (*let us look attentively*).

Choir Speak, O God.

Gospel is now read

Դպ. Փառք քեզ, Տէր Աստուած մեր:

ՀԱՒԱՏԱՄԲ

Հաւատամբ ի մի Աստուած, ի Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի եւ երկրի, երեւելիաց եւ աներեւութից:

Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս, յՈրդին Աստուծոյ, ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ՝ միածին, աշխինքն յեւթեմէն Հօր:

Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ, յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ եւ ո՛չ արարած:

Նոյն ինքն ի բնութեանէն Հօր, որով ամենայն ինչ եղեւ յերկինս եւ ի վերայ երկրի, երեւելիք եւ աներեւոյթք:

Որ յաղագքս մեր՝ մարդկան, եւ վասն մերոյ փրկութեան, իջեալ ի յերկնից մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն, Հոգւովըն սրբով:

Որով էառ զմարմին, զհոգի եւ ըզմիտ եւ զամենայն որ ինչ է ի մարդ, ճշմարտապէս եւ ո՛չ կարծեօք:

Զարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինքս նովին մարմնովն՝ նստաւ ընդ աջմէն Հօր:

Փալոց է նովին մարմնովն՝ եւ փառոք Հօր, ի դատել ըզկենդանիս եւ զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան:

Հաւատամբ եւ ի սուրբ Հոգին, յամենայն եւ ի կատարեալն, որ խօսեցաւ յօրէնս եւ ի մարգարէս եւ յաւետարանս: Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց յառաքեալսն եւ բնակեցաւ ի սուրբսն:

The Choir; Park kez Der Asdvads mer.

HAVADAMK

Havadamk i mi Asdvads, i hayrn amenagal, hararichn yergni yev yergri, yerevelayt's yev anerevootit's.

Yev i mi Der Hisoos Krisdos, hOrtin Asdodso, dsnyaln hAsdodso Horeh, miyadsin, aysinkn heyooteneh Hor.

Asdvads hAsdoodso, looys i looso, Asdvads jushmarid, hAsdoodso jushmardeh, dsnoont yev voch ararads.

Nooyin inkn i pnooteneh Hor, vorov amenayn inch yeghev hergins yev i vera yergri, yerevelik yev hanerevooytk.

Vor haghags mer martgan, yev vasun mero pergootyan, ichyal i hergnit's marmnat'sav, martat'sav, dsnav gadarelabes i Maryama surpo goosen, Hoqvovun Surpov.

Vorov eyar zmarmin, zhoqi yev zmid, yev zamenayn vor inch eh i mart, jushmardabes yev voch gardsyok.

Charcharyal, khachyal, taghyal, herort avoor harot'syal, yelyal i hergins novin marmnovn, nsdav unt achmeh Hor.

Qalot's eh novin marmnovn yev parok Hor, i tadel uzgentanis yev uzmaryals, voro taqavorootyann voch qo vakhjan.

Havadamk yev i soorp Hoqin, haneghn yev i gadaryaln, vor kho-set'sav horens yev i marqares yev havedarans. Vor echn i Hortanan,

Choir Glory be to You, O Lord our God.

Then all shall unite in reciting the Nicene Creed, hands joined in prayer. The congregation is encouraged to join in.

THE NICENE CREED

We believe in one God, the Father Almighty, the Creator of heaven and earth, of things visible and invisible.

And in one Lord Jesus Christ, the Son of God, begotten of God the Father, Only-Begotten, that is of the substance of the Father.

God of God, Light of Light, true God of true God, Begotten and not made.

Himself of the very nature of the Father by whom all things came into being in heaven and on earth, both visible and invisible.

Who for us men, and for our salvation coming down from heaven, was incarnate, was made man, was born perfectly of the Holy Virgin Mary by the Holy Spirit.

By whom He took body, soul and mind and everything that is in man, truly and not in semblance.

He suffered and was crucified and was buried, and on the third day He rose again; and ascending into the heaven with the same body, sat at the right hand of the Father.

His is to come with the same body and with the glory of the Father, to judge the quick and the dead, of whose kingdom there is no end.

We believe also in the Holy Spirit, the uncreated and the perfect; Who spoke in the law and in the prophets and in the Gospels; Who came down upon the Jordan, preached through the apostles and dwelt in the saints.

Հաւատաւմք եւ ի մի միայն, ընդ-
հանրական եւ առաքելական սուրբ
Եկեղեցի: Ի մի մկրտութիւն, յա-
պաշխարութիւն, ի քաղութիւն եւ ի
թողութիւն մեղաց: Ի յարութիւն
մեռելոց, ի դատաստանն յաւիտեանից
հոգւոց եւ մարմնոց, յարքայութիւն
երկնից եւ ի կեանսն յաւիտեանականս:

Սրկ. Իսկ որք ասեն. երբեքմն՝ յոր-
ժամ ոչ էր Որդի. կամ երբեքմն՝
յորժամ ոչ էր Սուրբ Հոգի, կամ թէ
յոչէից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ
ասեն լինել գորդին Աստուծոյ եւ
կամ գտուրք Հոգին, եւ թէ՝ փոփո-
խելիք են կամ ալյալելիք, գայնալի-
սիսն նոյն է կաթողիկէ եւ առաքելա-
կան սուրբ եկեղեցի:

Քննչ. Իսկ մեք փառաւորեցուք որ
յառաջ քան զյաւիտեանս երկիրա-
գանձելով Սրբոյ Ներդրութեանն եւ
մի Աստուածութեանն Հօր եւ Որդւոյ
եւ Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս, յաւիտեանից. ամէն:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ըզՏէր
աղաչեցուք:

Դպ. Տէր ողորմեա:

SIT

Սրկ. Եւ եւս հաւատով աղաչեցուք
եւ խնդրեցուք ի Տիառնէ Աստուծոյ
եւ ի Փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիս-
տոսէ ի ժամուս պաշտաման եւ աղո-
թից:

karozyat's harakyalsun, yev pnage-
t'sav i soorpsn.

Havadamk yev i mi miyan,
unthanragan yev arakelagan Soorp
Yegeghet'si. Ee mi mgrdootyoun,
habashkharootyoun, i kavootyoun
yev i toghootyoun meghat's. Ee
harootyoun merelot's, i tadasdann
havidenit's hoqvot's yev marm-
not's, harkayootyounn yergnit's yev
i gyansun havidenagans.

The Deacon: Isg vork asen er yer-
pemun horşam voch er Vortin, gam
er yerpemun horşam voch er Soorp
Hoqin, gam teh hocheyit's yeghen
gam haylmeh eyooteneh asen linel
zortin Asdoodso yev gam uzSoorp
Hoqin, yev teh popokhelik yen gam
aylaylelik, zaynbisin nuzoveh gato-
oghigeh yev arakelagan soorp
Yegeghet'si.

The Celebrant: Isg mek paravores-
t'sook vor harach kan uzhavidyans
yergirbaqanelov surpo Yerortoot-
yann yev miasdvadsootyann Hoi
yev Vortvo yev Hoqvooyin Surpo,
aşm yev mishd yev havidyans havi-
denit's. Amen.

The Deacon: Yev yevus khagha
ghootyan UzDer aghachest'sook

The Choir: Der Voghormya.

The Deacon: Yev yevus havadov
aghachestook yev khumtrestook
i Diarne Asdoodzo yev i purgchee
merme Hisoose, Krisdose, i jhan
bashdaman yev aghotitz. zi
arjhani untoonelootyan arastze.

We also believe in only One, Universal, Apostolic and Holy Church; in one Baptism, in repentance, in the absolution and forgiveness of sins; we believe in the resurrection of the dead, in the everlasting judgement of souls and bodies, in the kingdom of heaven and in the life everlasting.

The Anathema

Deac. The Holy Universal and Apostolic Church anathematizes those who say there was a time when the Son did not exist, or there was a time when the Holy Spirit did not exist, or that they came into being out of nothing, or who say that either the Son of God or the Holy Spirit is of different essence, or that they are changeable or alterable.

Celeb. But we glorify Him, who existed before all eternities, bowing down to the Holy Trinity and the One-God-head, the Father and the Son and the Holy Spirit, now and always, forever and ever. Amen.

SIT

The Prayers After the Lessons

Deac. And again for peace let us beseech the Lord.

Choir Lord have mercy upon us.

Deac. Let us again in faith beseech our Lord God and Saviour Jesus Christ at this hour of worship and prayer, that He may listen to our supplications...

լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց:
Ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց-
թողցէ զյանցանս մեր ողորմեսցի ի
վերայ մեր: Աղօթք մեր և խնդրուածք
յամենայն ժամ մտցեն առաջի մեծի
Տէրութեան նորա: Եւ նա տացէ մեզ
միաբան միով հաւատով և
արդարութեամբ վաստակիլ ի գործս
բարեաց: Զի զողորմութեան զշնորհս
իր արացէ ի վերայ մեր Տէրն
ամենակալ կեցուցէ և ողորմեսցի:

Դպիրք Կեցո՛ Տէր:

Սրկ. Զժամ սուրբ պատարագիս և
զարաշիկայ օրս խաղաղութեամբ
անցուցանել հաւատով ի Տէառնէ
խնդրեսցուք:

Դպիրք Ծնորեա՛ Տէր:

Սրկ. Զհրեշտակ խաղաղութեան
պահապան անցանց մերոց ի Տէառնէ
խնդրեսցուք:

Դպիրք Ծնորեա՛ Տէր:

Սրկ. Զքառութիւն և զթողութիւն
յանցանաց մերոց ի Տէառնէ
խնդրեսցուք:

Դպիրք Ծնորեա՛ Տէր:

Սրկ. Զսրբոյ խաչին մեծ և կարող
զօրութիւնն յօգնութիւն անձանց մերոց
ի Տէառնէ խնդրեսցուք:

Դպիրք Ծնորեա՛ Տէր:

(Luvitz` Der tzayni aghachanatz
merotz, ungaltzi uzkhunturvadzus
surditz merotz. togtzte uzhantzanus
mer. voghormestzi i vera mer.
Aghotk mer yev khunturvadzk
hamenayn jham mudtzen arachi
medtzi derootyan nora. yev na
datze mez miapan mioy havadov
yev artarootyamp vasdagel i
qordzus paris; zi zoghormootyan
uzshnorsun yoor arastze` i vera mer.)

Dern amenagal getzoostze` yev
voghormestzi.

The Choir: Getso, Der

The Deacon: Uzjham soorb
badarakis yev zarachaga orus
khakhaghootiamb antzootzanel,
havadov, i Diarne khuntrestzook.

The Choir: Shnoria Der

The Deacon: Uzhreshdag
khakhaghootyan bahaban antzantz
merotz i Diarne khuntrestzook.

The Choir: Shnoria Der

The Deacon: Uzkavootyoon yev
uztoghootyoon hantzanatz merots i
Diarne khuntrestzook.

The Choir: Shnoria Der

The Deacon: Uzsorpo khachin
medz yev garogh zoroootyoonun
hoknootyoon antzantz merots i
Diarne khuntrestzook.

The Choir: Shnoria Der

Deac.

Again in faith let us beseech and ask of our Lord
God and Savior Jesus Christ, at this hour of
service and prayers. that He may make them
worthy of acceptance; may the Lord listen to the
voice of our humble requests; may he receive
requests of our hearts; may He forgive our
trespasses and have mercy upon us. May our
prayers and requests at all times enter into the
presence of His great majesty and may He grant us
to labor in good works with one accord, in one
faith and righteousness, that he may send down
upon us the gifts of His mercy. May the Lord
Almighty save us and have mercy.

Choir

Save us, Lord.

Deac.

That we may pass the hour of this holy sacrifice
and the day now before us in peace and in faith,
let us ask of the Lord.

Choir

Grant us Lord

Deac.

The angel of peace to guard our souls, let us ask of
the Lord.

Choir

Grant us Lord

Deac.

The forgiveness and the remission of our
transgressions, let us ask of the Lord.

Choir

Grant us Lord

Deac.

The great and mighty power of the holy Cross to
help our souls, let us ask of the Lord.

Choir

Grant us Lord.

Սրկ. Եւ ես միաբան վասն
նշմարիտ և սուրբ հաւատոյս
մերոյ զՏէր աղաչեցուք:

Դպիրք Տէ՛ր ողորմեա՛:

Սրկ. Զանձինս մեր և զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ ամենակալին
յանձն արասցուք:

Դպիրք Քեզ Տեսնո՞յ յանձն
եղիցուք:

Սրկ. Ողորմեա՛ց մեզ Տէր
Աստուած մեր՝ ըստ մեծի
ողորմութեան քում. ասացուք
ամենեքեան միաբանութեամբ:

Դպիրք Տէ՛ր ողորմեա՛, Տէ՛ր
ողորմեա՛, Տէ՛ր ողորմեա՛:

The Deacon: Yev yevus miaban
vasun jushmarid yev soorp
havadooys mero uzDer
aghachestzook.

The Choir: Der voghormia

The Deacon: Zantzinua mer yev
uzmimyanus Diarn Asdoodzo
amenagalin hantzn arastzook.

The Choir: Kez Diarnut hantzun
yeghitzook.

The Deacon: Voghormyatz mez,
Der Asdvads mer, usd medzi
voghormootyan koom; asastzook
amenekyan miapanootyamp.

The Choir: Der voghormia, Der
voghormia, Der voghormia.
Shnorhya Der, Der voghormya.
Kez Diarnut hantzun yeghitzook.
Der voghormya, Der voghormya,
Der voghormya.

Deac. Again with one accord for our true and holy faith,
let us beseech the Lord.

Choir Lord, have mercy.

Deac. Let us commit ourselves to one another to the Lord God
Almighty.

Choir To you, O Lord, we commit ourselves.

Deac. Have mercy on us, O Lord our God, according to your
great mercy. Let us all say with one accord:

Choir Lord, have mercy. To you, O Lord, we commit ourselves.
Lord have mercy. Lord have mercy. Lord have mercy.

STAND

Քհնյ. Որպէս զի արժանաւորք եղի-
ցուի գոհութեամբ փառաւորել զեզ
ընդ Հօր եւ Սուրբ Հոգւոյդ. այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեանից,
ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ բում:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեցուի:

Դպ. Առաջի քո, Տէր:

Քհնյ. Խաղաղութեամբ բով Քրիս-
տոս Փրկիչ մեր՝ որ ի վեր է քան զա-
մենայն միտս եւ զբանս: Ամբացո՛
ղմեզ եւ աներկիւղ պահեա՛ յամենայն
չարէ:

Հաւասարեա՛ զմեզ ընդ ճշմարիտ
երկրպագուս քո, որք հոգւով եւ ճշ-
մարտութեամբ քեզ երկրպագանեն.
վասն զի ամենասուրբ Երրորդու-
թեանդ վայելէ փառք, իշխանութիւն
եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտե-
անս յաւիտեանից:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիս-
տոս. ամէն:

Սրկ. Օրհնեա Տէր:

Քհնյ. Տէր Աստուած օրհնեցէ՛ զամե-
նեանս:

Դպ. Ամէն:

The Celebrant: Vorbes zi arşana-
vork yeghit'sook qohootyamp para-
vorel uzkez unt Hor yev Soorp Hoq-
vooyt, aşm, yev mishd yev havi-
dyans havidenit's; Amen. Khagha-
ghootyoun amenet'soon.

The Choir: Yev unt hoqvooyt
koom.

The Deacon: Asdoodso yergurba-
qestsook.

The Choir: Arachi ko, Der.

The Celebrant: Khaghaghootyamp
kov Krisdos purgich mer, vor i ver
eh kan zamenayn midus yev zpans,
amrat'so uzmez yev anyergyough
bahya hamenayn chareh. Hava-
sarya uzmez unt jushmarid yergur-
baqoos ko, vork hoqvov yev jush-
mardootyamp kez yergibaqanen.
Vasun zi amenasoorp Yerortootyant
vayeleh park, ishkhanootyoun yev
badiv, aşm yev mishd yev havidyans
havidenit's. Amen. Orhnyal, Der
mer Hisoos Krisdos. Amen.

The Deacon: Orhnya, Der.

The Celebrant: Der Asdvads orh-
nest'seh zamenesyant.

The Choir: Amen.

STAND

Celeb. That we may worthily and thankfully glorify You,
(our Saviour Jesus Christ) with the Father and the
Holy Spirit, now and always and forever and ever.
Amen.
Peace be to all.

Choir And with your spirit.

Deac. Let us bow down to God.

Choir We are before You, O Lord.

Celeb. O Christ Our Saviour, strengthen us with Your peace
which is beyond all understanding and speech, and
make us fearless of all evils. Number us among Your
true worshippers, who spiritually and truthfully
worship You. For to the All-Holy Trinity are due
glory, dominion and honor, now and always, and
forever and ever. Blessed be our Lord Jesus Christ.
Amen.

Deac. Bless us, O Lord.

Celeb. May God the Lord bless you all.

Choir Amen.

*Here the Celebrant takes off his priestly crown and slippers,
and if he be a Bishop all episcopal distinctions, to present
himself as a plain servant ready to serve at the altar of his
Lord.*

ՄԱՍ Գ.

ԲՈՒՆ ՊԱՏԱՐԱԳ

STAND

THE HOLY EUCHARIST

Սրկ. Մի՛ նֆ յերախայից, մի՛ նֆ ի թերահաւատից, եւ մի՛ նֆ յապաշխարողաց եւ յանմաքից մերձեցի յաստուածային խորհուրդս:

Դպ. Մարմին տէրունական եւ արիւն փրկչական, կայ առաջի. երկնային զօրութիւնք յաներեւոյթս երգեն եւ ասեն անհամգիստ բարբառով. Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Տէ՛ր զօրութեանց:

Սրկ. Սաղմոս ասացէ՛ք Տեառն Աստուծոյ մերում, դպիրք, ձայնիւ քաղցրութեամբ զերգըս հոգեւորս:

(Մերադրել)

Սրբասացութիւն

Կիրակէի, Եկեղեցւոյ, Մաղկազարդի,
Հրեշտակաց եւ Հոգեգալստեան

Հրեշտակային կարգաւորութեամբ լցեր, Աստուած, զ՞ն սուրբ զԵկեղեցի: Հազարք հազարաց հրեշտակապետք կան առաջի քո, եւ բիրք բիրոց հրեշտակք պաշտեն ըզքեզ, Տէր: Եւ ի մարդկանէ հանեցար ընդունիլ զօրհնութիւն, ձայնիւ խորհրդակաւ. Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Տէր զօրութեանց:

PART III

The Deacon: Mi vok herakhayit's mi vok i terahavadit's, yev mi vok habashkharoghat's yev hanmakrit's mertzest'si hasdvasayin khorhoorts.

The Choir: Marnin deroonagan yev aryoun purgchagan ga arachi, yergnayin zorootyounk hanerevooyts yerqen yev asen anhanqisd parparov. Soorp, Soorp, Soorp, Der zorootyant's.

The Deacon: Saghmos asat'sek Dyarn Asdoodso meroon, tubirk, tzayniv kaght'srootyamp zerqus hoqevors.

STAND or KNEEL

Hagiody-Surpasat'sootyoun

The Choir: Hureshdagayin garqavorootyamp lut'ser, Asdvads, uzko soorp zEgeghet'si. Hazark hazart's hreshdagabedk gan arachi ko, yev pyour pyourot's hreshdagk bashden uzkez, Der, yev i martganeh hajet'sar untoonil zorhnootyoun, tzayniv khorhertaganav; Soorp, Soorp, Soorp, Der zorootyant's.

PART III

STAND

THE HOLY SACRIFICE

BADARAK FOR THE COMMUNICANTS

Deac. Let none of the catechumens, none with doubtful faith and none of the penitents or any unclean person draw near to this Divine Sacrament.

Choir The Body of the Lord and the Blood of the Saviour are represented before us; the invisible heavenly hosts are singing and saying with unceasing voice: Holy, Holy, Holy is the Lord of Hosts.

Deac. O you choristers, sing psalms unto the Lord, our God, sing to Him spiritual songs in a sweet voice.

Then all the choir and the congregation shall kneel or stand. The soloist shall sing the hagiody - Surpasatsootyoun - approp for the day. Meanwhile the deacon carries the Offering to the Table. Then the Celebrant will say: (See next page).

Hymn

Hagiody - Surpasat'sootyoun

STAND or KNEEL

O God, You have filled Your Holy Church with angelic order. Thousands of thousands of archangels stand before You, and myriads upon myriads of angels minister to You, and yet You are pleased to accept praise from men who sing in mystical voice; Holy, Holy, Holy is the Lord of Hosts.

(Ապա սարկաւագները կը վերաբերեն
Սկիհի ի Սուրբ Սեղան եւ ապա՝)

Քննչ. Ալելուիա՛, ալելուիա՛:

Սրկ. Համբարձե՛ք, իշխանք, գորու-
նըս ձեր ի վեր. համբարձին դրունք
յաւիտեանից եւ մտցէ թագաւոր փա-
ռաց:

Քննչ. Ո՞վ է սա թագաւոր փառաց.
Տէր հզօր զօրութեամբ իւրով, Տէր
կարող ի պատերազմի:

Սրկ. Համբարձե՛ք, իշխանք, գորու-
նըս ձեր ի վեր. համբարձին դրունք
յաւիտեանից եւ մտցէ թագաւոր փա-
ռաց:

Քննչ. Ո՞վ է սա թագաւոր փառաց եւ
Տէր զօրութեանց:

Սրկ. Սա՛ ինքն է թագաւոր փառաց:

Քննչ. (Խաչակնքելով ի վերայ
ժողովրդեան). Օրհնեալ եկեալ
անուամբ Տեառն:

(Ժողովուրդը ոտի կ'ելլէ)

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ըզՏէր
աղաչեցուի:

Դպ. Տէր ողորմեա:

ELEMENTS OF BADARAK

Unleavened bread and pure, unmixed wine are the two elements used in our church Badarak.

The Celebrant: Alleluia, Alleluia.

The Deacon: Hampartzek ishkhan-
kuztroonus tzer i ver. Hampartzin
troonk havidenit's yev mudt'seh
taqavor parat's.

The Celebrant: Ov eh sa taqavor
parat's. Der huzor zorootyamp
yourrov, Der garogh i baderazmi.

The Deacon: Hampartzek ishkhan-
kuztroonus tzer i ver, Hampartzin
troonk havident's yev mudt'seh
taqavor parat's.

The Celebrant: Ov eh sa taqavor
parat's Der zorootyant's.

The Deacon: Sa inkn eh taqavor
parat's.

The Celebrant: Orhnyal yegyal
anvamp Dyarn.

STAND if Kneeling

The Deacon: Yev yevus khagha-
ghootyan uzDer aghachest'sook.

The Choir: Der Voghormya.

Celeb. Alleluia, Alleluia.

Deac. Lift up your gates, O you princes, let the everlasting
doors be lifted up that the King of glory may come in.

Celeb. Who is this King of glory?
The Lord strong in his power.
The Lord, mighty in battle.

Deac. Lift up your gates, O you princes, let the everlasting
doors be lifted up that the King of glory may come in.

Celeb. Who is this King of glory?
The Lord of Hosts.

Deac. This is He the King of glory.

Celeb. Blessed is He who comes in the name of the Lord.

STAND if Kneeling

The Laying of the Gifts

Deac. And again for peace let us beseech the Lord.

Choir Lord have mercy upon us.

THE LAYING OF THE GIFTS

This symbolizes the laying of Christ on the cross and in the tomb, as upon the Altar of sacrifice. After laying the "Gifts" on the Altar, the Celebrant censes them, in remembrance of the incense which the women brought to the sepulchre of the Lord.

Սրկ. Եւ եւս հաւատով եւ սրբութեամբ կացցուի յաղօթս առաջի սրբոյ սեղանոյս Աստուծոյ ահիւ:

Դպ. Կեցո, Տէր, եւ ողորմեա:

Քննչ. Շնորհոք եւ մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում քեզ Հօր միանգամայն եւ Հոգւոյդ Սրբոյ վայել վառք, իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտենից, ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ բուս:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեցուի:

Դպ. Առաջի քն Տէր:

Սրկ. Ողջոյն տուի միմեանց ի համբոյր սրբութեան, եւ որք ո՛չ էք կարողք հաղորդիլ աստուածային խորհրդոյս, առ դրունս ելէք եւ աղօթեցէ՛ք:

Ողջոյն տուողը.- Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ:

Ողջոյն ստացողը.- Օրհնեալ է յայտնութիւն Քրիստոսի:

The giver: Krisdos i mech mer haydnetsav

The receiver: Ohmial eh haydnootyoon Krisdosi

The Deacon: Yev yevus havadov yev surpootyamp gat'sook haghots arachi surpo seghanooy's asdoodso ahiv. Mi khughjiv yev qaytaghootyamp, mi nenqootyamp yev khoramangootyamp yev mi terahavadootyamp.

Gatztook haghotos araji surpo seghanooya Asdoodzo. Yev kudttook zoghormootyan uzshunorhs havor haydnootyan yev i mioosangam kalusdyan, Diarn mero yev purgchin Hisoosi Krisdosi: getzoostze yev voghormedzi.

The Choir: Getso Der yev voghormia.

The Celebrant: Shnorhok yev martasirootyamp dyarn mero yev purgchin Hisoosi Krisdosi, unt voroom kez Hor, mianqamayn yev Hoqvooyt Surpo, vayeleh park, ishkhanootyoon yev badiv havidenits. Amen. Khakhakhootyoon amenet'soon.

The Deacon: Asdoodso yergurbaquestook.

The Choir: Arachi ko Der.

VOGHCHOOYN - Kiss of Peace

The Deacon: Voghchooyn dook mimians i hampooyr surpootyan, Yev vork voch ek garoghk haghortil asdvadsayin khorhurtooy's, ar troons yelek, aghotet'sek.

Deac. And again with faith and purity let us stand in awe and pray before this holy altar of God; not with guilty conscience and offense, not with craftiness and cunning, not with deceit and wiles, not with doubt and not with little faith; but with right conduct, with perfect faith, filled with love, abounding in all good works. Let us stand in prayer before the holy altar of God that we may find the grace of mercy on the day of the revelation and second coming of our Lord and Savior Jesus Christ. May He save us and have mercy on us.

Choir Save us, O Lord, and have mercy upon us.

Celeb. By the grace and loving kindness of our Lord and Saviour Jesus Christ, with whom to You, O Father, and also to the Holy Spirit are glory, dominion and honor due, now and always, and forever and ever. Amen.
Peace be to all.

Choir And with your spirit.

Deac. Let us bow down to God.

The Kiss of Peace (VOGHCHOOYN)

Deac. Greet one another, O you faithful people, with the holy kiss; and let those who are not worthy to partake of this divine sacrament go outside the doors and pray there.

While the Choir is singing "Christ has been revealed," all shall greet each other by bowing and saying:

The giver: Christ has been revealed among us.

The receiver: Blessed be the revelation of Christ.

Դպ. Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ, որ էնն Աստուած աստ բազմեցաւ. խաղաղութեան ձայն հնչեցաւ, սուրբ ողջունի հրաման տուաւ. Եկեղեցիս մի անձն եղեւ. համբոյրս յօղ լրման տուաւ: Թշնամութիւնն հեռացաւ. սէրն յընդհանուրս սփռեցաւ: Արդ պաշտօնեայք՝ բարձեալ գձայն տո՛ւք զօրհնութիւնն ի մի բերան, միասնական աստուածութեանն, որում սրովքէքն են սրբաբան:

(Հանդիսաւոր օրեր)

Սրկ. Որք հաւատով կայք յանդիման սուրբ սեղանոյս արքայական, տեսէք բազմեալ գ՛Քրիստոս արքայն, եւ շուրջ պատեալ զօրք վերնական:

Դպ. Վեր համբառնամք զաչս ունելով, եւ պաղատիմք զայս ասելով. ըզմեղս մեր մի՛ յիշեցես, այլ գթութեամբ քո քաւեցես: Ընդ հրեշտակացն օրհնեմք ըզքեզ, եւ ընդ սրբոց քո, Տէր, փառք քեզ:

Սրկ. Ահիւ կացցուք, երկիւղիւ կացցուք, բարեւ կացցուք, եւ նայեցաւ ըզքոշութեամբ:

Դպ. Առ քեզ, Աստուած:

Սրկ. Պատարագ Քրիստոս մատչի անարատ Դառն Աստուծոյ:

The Choir: Krisdos i mech mer haydnet'sav, Vor enn Asdvads asd pazmet'sav, Khaghaghootyan tzayn hunchet'sav, Soorp voghchooyini hraman duvav, Yegeghet'sis mi antzn yeghev, Hampooyrus hot lurman duvav, Tushnamootyounun herat'sav sern unthanoorus supret'sav, Art bashdonyayk partzial uztzayn, Dook zorhnootyoun i mi peran, Miyasnagan Asdvadsootyann voroom Srovpekn yen surpapan.

On feast days the following shall also be sung

The Deacon: Vork havadov gayk hantiman, soorp Seghanoos arkayagan, Desek pazmyal zKrisdos arkayn yev shoorch badyal zork vernagan.

The Choir: Ver hamparnamk zachs oonelov, yev baghadimk zays aselov, uzmeghus mer mi hishet'ses, ayl qutootyamp ko kavet'ses. Unt hreshdagat'sn orhnemk uzkez yev unt surpot's kot's, Der, park Kez.

The Deacon: Ahiv gat'sook, yergyoughiv gat'sook parvok gat'sook, yev nayet'sarook uzqooshootyamp.

The Choir: Ar kez Asdvads.

The Deacon: Badaraq Krisdos madchi anarad qarn Asdoodso.

Choir Christ has been revealed among us;
He who is God is here seated,
The voice of peace has sounded,
The command for Holy greeting has been given.
The church has become one soul,
The kiss has been given as a full bond,
The adversity has been removed,
And love has been spread among us all.
Now, O you ministers, raising your voice,
Give praise in unison,
To the united Godhead
To whom Seraphim give praise.

The Eucharistia

On feast days the following shall also be sung.

Deac. Those who stand with faith before this royal Holy Table, behold, Christ the King is seated here, surrounded by heavenly hosts.

Choir We lift our eyes and behold, and implore You Christ, saying: Be mindful not of our sins, but in compassion forgive them. Along with the angels we praise You, and with Your Saints we glorify you.

Deac. Let us be reverent, let us stand in awe, let us stand in good demeanor, and let us be attentive.

Choir To you, O God.

Deac. Behold Christ, the immaculate Lamb of God, is offered here in sacrifice.

EUCCHARISTIA

Means Thanksgiving or the act of gratitude. It is the core of the Divine Liturgy, that is to say, the act of Communion.

Դպ. Ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն
եւ պատարագ օրհնութեան:

Քհնյ. Շնորհք, սէր եւ աստուծային
սրբաբար զօրութիւնն Հօր եւ Որդ-
ւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ:

Եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեւեանդ:

Դպ. Ամէն. եւ ընդ հոգւոյդ բում:

Սրկ. Ըզդրունս, ըզդրունս, ամենայն
իմաստութեամբ եւ զգուշութեամբ, ի
վեր ընծայեցուցէ՛ք զմիտս ձեր,
աստուծային երկիրդիւ:

Դպ. Ունիմք առ քեզ, Տէր ամենակալ:

Սրկ. Եւ գոհացարուք ըզՏեառնէ բո-
լորով սրտիւ:

Դպ. Արժան եւ իրաւ:

Քհնյ. Եւ ընդ Սերովքէսն եւ ընդ
Քերովքէսն միաձայն սրբասացու-
թեամբ յօրինել նուագս. եւ համար-
ձակապէս գոչելով աղաղակել ընդ
նոսին եւ ասել:

The Choir: Voghormootyoun ye
khaghaghootyoun yev badara
ornhootyan.

The Celebrant: Shnork, ser yev asd
vadsayin surparar zorootyoun Ho
yev Vortvo yev Hoqvooyin Surpo.
Yeghitzi unt tsez unt amenesyan

The Choir: Amen yev unt hoqvooy
koom.

The Deacon: Uzturoons, uztroons.
amenayn imasdootyamp yev
uzqooshootyamp, i ver undsa-
yet'soot'sek uzdmidus tzer, asdva-
dsayin yergyoughiv.

The Choir: Oonimk ar kez Dei
amenagal.

The Deacon: Yev qohat'sarook
uzDyarneh polorov surdiv.

The Choir: Arşan yev irav.

The Celebrant: Yev unt Serovpesn
yev unt Kerovpesn, miyatzayn sur-
pat'sootyamp horinel nuvaqus, yev
hamartzagabes qochelov aghagha-
gel unt nosin yev asel.

Choir We ask for mercy and peace and blessed sacrifice.

Celeb. The grace, the love and the divine sanctifying might of
the Father and of the Son and of the Holy Spirit, be
with you and with all people.

Choir Amen. And with your spirit.

Deac. Guard the doors! Guard the doors! with all wisdom
and vigilance. Lift up your minds in divine awe.

Choir We have lifted them to You, O Lord Almighty.

Deac. And be thankful to the Lord wholeheartedly.

Choir It is proper and right to do so.

Celeb. And sing in unison with the Seraphim and the
cherubim hymns of praise, to create melodies, and
confidently to cry aloud with them and to say:

CATECHUMEN

A Catechumen is one who is under instruction in the elements of
Christianity, before baptism.

GUARD THE DOORS!

This refers to a very ancient custom, no longer observed, taking strict
precaution by closing the doors of the sanctuary, not to let the
catechumens, the gentiles and the unbelievers see the Holy Sacrifice.

Դպ. Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Տէ՛ր
զօրութեանց. լի՛ բն երկինք եւ երկիր
փառօք քո. օրհնութիւն ի բարձունս.
օրհնեալ որ երկիր եւ գալոցդ եւ ան-
լամբ Տեառն. Ովսանմա ի բարձունս:

(Ծնրադրել)

Քննչ. Առէ՛ք, կերէ՛ք, այս է ՄԱՐՄԻՆ
ԻՄ. որ վասն ձեր եւ բազմաց բաշխի
ի քաղութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

Դպ. Ամէն:

Քննչ. Արբէ՛ք ի Սմանէ Ամենեքեան՝
այս է ԱՐԻԻՆ ԻՄ նորոյ ուխտի, որ
յաղագս ձեր եւ բազմաց հեղանի, ի
քաղութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

(Ոտի կենալ)

Դպ. Ամէն: Հայր երկնաւոր, որ
զՈրդիդ քո ծնունդ ի մահ վասն մեր.
պարտապան պարտեաց մերոց. հեղ-
մամբ արեան նորա աղաչեմք ըզքեզ,
ողորմեա՛ քո բանաւոր հօտի:

Քննչ. Եւ գԹոյս ի Թոյոց Թեզ մա-
տուցանեմք ըստ ամենայնի եւ յաղա-
գըս ամենեցուն:

The Choir: Soorp, soorp, soorp,
Der zoroptyant's. Li yen yergink
yev yergir parok ko. Orhnootyoun i
partzoons. Orh nyal vor yergir yev
kalot'st yes anvamp Dyarn, Ovsan-
na i partzoons.

The Celebrant: Arek, gerek, AYS
EH MARMIN IM, vor vasun tzer
yev pasmat's pashkhi, i kavootyoun
yev i toghootyoun meghat's.

The Choir: Amen.

The Celebrant: Arpek i sumaneh
amenekyan, AYS EH ARYOUN IM
noro ookhdi, vor haghagus tzer yev
pazmat's heghni, i kavootyoun yev i
toghootyoun meghat's.

The Choir: Amen. Hayr
Yergnavor, vor zortit ko yedoor i
mah vasun mer bardaban bardyat's
merot's, heghmamp aryan nora,
aghachemk uzkeq, voghormya ko
panavor hodi.

The Celebrant: Yev uzkoos i
koyot's kez madoot'sanemk usd
amenayni yev haghags amene-
t'soom.

The Sanctus

Choir Holy, Holy, Holy, is the Lord of Hosts;
Heaven and earth are filled with Your glory. Glory in
the highest. Blessed is He who did come and who will
come in the name of the Lord. Hosanna in the highest.

Celeb. Take, eat, this is MY BODY which is given for you and
for many for the expiation and remission of sins.

Choir Amen.

Celeb. (*Raising the Chalice*) Drink you all of this: THIS IS
MY BLOOD OF THE NEW COVENANT which is
shed for you and for many, for the expiation and
remission of sins.

Choir Amen. Heavenly Father, You Who gave Your Son unto
death for us as debtor of our debt, we beseech You
through the shedding of His blood, have mercy upon
Your flock.

Celeb. (*Raising the Chalice, offers the gifts to God the Father
saying*): And we offer to You, Your own of Your own
in all and for all.

Դպ. Յամենայնի օրհնեալ ես, Տէր. օրհնեմք ըզքեզ. գովեմք ըզքեզ. գոհանամք ըզքէն. աղաչեմք ըզքեզ, Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Օրհնեա Տէր:

Քննչ. Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ բում:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Դպ. Առաջի քո, Տէր: Որդի Աստուծոյ, որ պատարագեալ Հօր ի հաշտութիւն հաց կենաց բաշխիս ի մեզ. հեղմամբ արեան քո սուրբ, աղաչեմք ըզքեզ, ողորմեա՛ արեամբ քով փրկեալ հօտի:

Քննչ. Որպէս զի եղիցի սա ամենեցուն մեզ մերձեցելոցս, յանդատաբարտութիւն, ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց:

(Սարկաւագները սեղանին աջ կողմը կ'երթան)

Դպ. Հոգի Աստուծոյ, որ զփառակցի քո զխորհուրդ, իջեալ ի յերկնից, կատարես ի ձեռքն մեր. հեղմամբ արեան սորա՛ աղաչեմք ըզքեզ, հանգո՛ զհոգիս մեր մնջեցելոցն:

(Ժողովուրդը կը մատի)

EPICLESIS

At the Epiclesis the Holy Spirit descends and infuses the Bread and the Wine, "transposing" them to become the mystical Body and The Blood of the Lord. The Armenian word for transposing is 'Pokhargel.'

The Choir: Hamenayni orhnyal yes, Der. Orhnmek uzkez, qovemk uskez, qohanamk uzken. Agha-chemk uzkez, Der, Asdvads mer.

The Celebrant: Khaghaghootyoun amenet'soon.

The Choir: Yev unt hoqvooyt koom.

The Deacon: Asdoodso yergurba-quest'sook.

The Choir: Arachi ko Der. Vorti Asdoodso, vor badaraqyal Hor i hashdootyoun, hat's genat's pashkhis i mez Heghmamp aryan ko soorp, aghachemk, uzkez, voghor-mya aryamp kov purgyal hodi.

The Celebrant: Vorbes zi yeghit'si sa amenet'soon mez merzet'selot'sus, hantadabardootyoun, i kavootyoun, yev i toghootyoon meghat's.

The Choir: Hoqi Asdoodso, vor zparagt'si ko zkhorhoort ichyal i herghnit's gadares i tzerun mer, heghmamp aryan sora, aghachemk uzkez, hanqo zhoqis mer nunchet'selot'sn.

SIT

Choir In all things blessed are You, O Lord. We, too, glorify You, praise You, we give thanks to You, we implore You [for forgiveness] O Lord, our God.

The Epiclesis

Celeb. Peace be to all.

Choir And with your spirit.

Deac. Let us bow down to God.

Choir We are before You, O Lord. Son of God Who was sacrificed for our reconciliation with the Father; You Who are the Bread of Life is distributed among us; we beseech You, through the shedding of your Holy Blood, have mercy upon the flock redeemed by Your blood.

Celeb. (*Celebrant pointing to the Bread-Body; Wine-Blood*): So that This may be for us, who approach It, not for condemnation, but for absolution and for remission of sins.

Then all the Deacons and Altar Servers passing beyond the Altar assemble at the right or North side of the altar.

The Intercession

Choir Spirit of God, You Who descending from heaven performed through us the mystery of Him Who is equal in glory with You. By the shedding of His Blood we beseech You, grant rest to the souls of our departed.

SIT

Քննչ. Ընդ որս եւ մեզ այց արասցես
քարերար Աստուած աղաչեմք:

Դպ. Յիշեա, Տէր, եւ ողորմեա:

Քննչ. Աստուածածնին Սրբոյ Կուսին
Մարիամու, եւ Յովհաննու Մկրտ-
չին, Ստեփանոսի նախավկային. եւ
ամենայն սրբոց. եղիցի յիշատակ ի
սուրբ Պատարագս աղաչեմք:

Դպ. Յիշեա, Տէր, եւ ողորմեա:

(Սարկաւազն աջակողմն սեղանոյն՝
ասասցէ)

Սրկ. Առաքելոց, սրբոց, մար-
գարէից, վարդապետաց, մարտիրո-
սաց եւ ամենայն հայրապետաց
սրբոց, առաքելագործ եպիսկո-
պոսաց, երիցանց, ուղղափառ սար-
կաւագաց, եւ ամենայն սրբոց.
եղիցի յիշատակ ի սուրբ
պատարագս, աղաչեմք:

Դպ. Յիշեա՛, Տէր, եւ ողորմեա:

Սրկ. Օրհնեալ, գովեալ եւ փառաւոր-
եալ, հրաշալի եւ աստուածազարդ
Յարութեանն (Յայտնութեանն,
Ծննդեանն, Գալստեանն, Համբարձ-
մանն, Տէրութեանն՝ ըստ պատշանի)
Քրիստոսի երկիր պագանեմք:

Դպ. Փա՛ոք, Յարութեան քո Տէ՛ր:

Սրկ. Առաջնորդացն մերոց եւ առա-
ջին լուսաւորչացն սրբոց՝ Թադէոսի
եւ Բարթողիմէոսի առաքելոցն եւ
Գրիգորի Լուսաւորչին, եղիցի յիշա-
տակ ի սուրբ պատարագս. աղաչեմք:

Դպ. Յիշեա, Տէր, եւ ողորմեա:

The Celebrant: Unt vorus yev mez
ayt's arast'ses parerar Asdvads
aghachemk.

The Choir: Hishya Der, yev
voghormya.

The Celebrant: Asdsvadsadsin Sur-
po Goosin Maryamoo, yev Hovhan-
noo Mugurdchin, Stepanosi
Nakhavgayin, yev amenayn
surpot's, yeghit'si hishadag i soorp
badaraqs, aghachemk.

The Choir: Hishya Der, yev
voghormya.

The Deacon: Araketlot's surpot's,
marqareyit's, vartabedat's, mar-
dirosat's, yev amenayn hayrabe-
dat's surpot's. Yeghit'si hishadag i
soorp badaraqs, aghachemk.

The Choir: Hishya Der, yev
voghormya.

The Deacon: Orhnyal, qovyal, yev
paravoryal, hrashali yev asdvad-
sazart harootyann Krisdosi yergir-
baqanemk.

The Choir: Park Harootyan Ko
Der. (Derootyan, Dsununtyan ...)

The Deacon: Arachnortat'sn
merot's yev arachin loosavorchat's
surpot's Tateosi yev partoghimeyosi
Araketlot'sn, yev Qriqori Loosavor-
chin, yeghit'si hishadag i soorp
badaraqs, aghachemk.

The Choir: Hishya Der, yev
voghomya.

Celeb. Along with them (the departed) be mindful also of
us O beneficent God, we beseech You.

Choir Be mindful of them, O Lord, and have mercy.

Celeb. We beseech You, O Lord in this Holy Sacrifice, to
be mindful of the Mother of God, the Virgin Mary,
John the Baptist, the protomartyr Stephen and all the
Saints.

Choir Be mindful of them, O Lord, and have mercy.

*The Deacons and Altar Servers assembled at the right or
North side of the altar sing:*

Deac. We beseech You, O Lord, in this Holy Sacrifice, to be
mindful of the Holy Apostles, the prophets, the
doctors of divinity—(Vartabeds)—the Martyrs, and
of all the Holy Fathers...

Choir Be mindful of them, O Lord, and have mercy.

Deac. Let us worship the blessed, lauded, and glorified,
wondrous and God adorned Resurrection of Christ.

Choir Glory be to Your Resurrection, O Lord.

Deac. We beseech You, O Lord, in this Holy Sacrifice, to be
mindful of our First Illuminators and leaders:
Thaddeus and Bartholomew and of Gregory the
Illuminator...

Choir Be mindful of them, O Lord and have mercy.

Սրկ. Միանձնացելոց սրբոց, առաքի-
նասէր եւ աստուածունոյց կրօնա-
ւորացըն՝ Պօղոսի, Անտոնի, Պօղայ,
Մակարայ, եղիցի յիշատակ ի սուրբ
պատարագս, աղաչեմք:

Դպ. Յիշեա, Տէր, եւ ողորմեա:

Սրկ. Թագաւորաց հաւատացելոց
սրբոց՝ Արգարու, Կոստանդիանոսի,
Տրդատայ եւ Թէոդոսի, եղիցի յիշա-
տակ ի սուրբ պատարագս, աղաչեմք:

Դպ. Յիշեա Տէր, եւ ողորմեա:

Սրկ. Ընդհանուր ամենայն հաւատա-
ցելոց, արանց եւ կանանց, ծերոց եւ
տղայոց, եւ ամենայն չափու հասակի
հաւատով եւ սրբութեամբ ի Քրիստոս
ննջեցելոցն. եղիցի յիշատակ ի սուրբ
պատարագս, աղաչեմք:

Դպ. Յիշեա Տէր, եւ ողորմեա:

(Ժողովուրդը ոտի կ'ելէ)

Քճճյ. Եւս առաւել զԵպիսկոպոսա-
պետն մեր, եւ զպատուական Հայրա-
պետն ամենայն Հայոց Մեծի Տանն
Կիլիկիոյ զՏէր, Տէր (անուն կաթողի-
կոսի) եւ զվիմակիս բարեջան Առաջ-
նորդն զՏէր (անուն Առաջնորդին),
շնորհեսցես մեզ ընդ երկայն աւուրս
ուղիղ վարդապետութեամբ:

The Deacon: Miantznat'selot's
surpot's, arakinaser yev asdvadsoo-
sooyt's gurօnavorat'sn, Boghosi,
Andoni, Bogha, Magara, yeghit'si
hishadag i soorp badaraqs, agha-
chemk.

The Choir: Hishya Der, yev
voghormya.

The Deacon: Taqavorat's
havadat'selot's, surpot's, Apqaroo,
Gosdantiyanosi, Durtada yev
Teotosi,... yeghit'si hishadag i
soorp badaraqs, aghachemk.

The Choir: Hishya Der, yev
voghormya.

The Deacon: Unthanoor amenayn
havadat'selot's, arant's yev ganat's,
dserot's yev dughayot's, yev ame-
nayn chapoo hasagi havadov yev
surpootyamp i Krisdos nunche-
t'selot'sn, Yeghit'si hishadag i
soorp badaraqs, aghachemk.

The Choir: Hishya Der, yev
voghormya.

STAND

The Celebrant: Yevus aravel
zebisgobosabedn mer yev uzbadva-
gan Hayrabedn amenayn Hayot's
zDer, (name
for the Catholicos) yev uzvijagis
parechan Arachnortn- zDer (name
of the Primate). Shunorhest'ses
mez unt yergayn avoors ooghhigh
vartabedootvamp.

Deac. We beseech You, O Lord, in this Holy Sacrifice to be
mindful of the holy anchorites, of virtuous and God-
instructed Monks: Paul, Anthony, Paulus, Macarius
and of all the Holy Fathers and their disciples
throughout the world...

Choir Be mindful of them, O Lord, and have mercy.

Deac. We beseech You, O Lord, in this Holy Sacrifice to be
mindful of the Christian Kings, the Saints: Abgarius,
Constantine, Tiridates, and Theodosius, and of all the
saintly and pious kings and God-loving princes...

Choir Be mindful of them, O Lord, and have mercy.

Deac. We beseech You, O Lord, to be mindful in this Holy
Sacrifice of all faithful everywhere of men and women
of the old and of the young; and of all those of every
age who in faith and purity have fallen to sleep
in Christ.

Choir Be mindful of them, O Lord, and have mercy.

STAND

Celeb. And more especially, be mindful of our Chief Bishop
and Venerable Patriarch of all the Armenians

His Holiness, (*the name of the
living Catholicos*) and the prelate of our diocese (*name
of Primate*) grant them long life and preserve them for
us in orthodox faith.

Սրկ. Գոհութիւն և փառաբանութիւն մատուցանեմք քեզ, Տէր Աստուած մեր, վասն սուրբ և անմահ պատարագիս որ ի վերայ սրբոյ Սեդանոյս, զի զսա մեզ ի սրբութիւն կենդանութեան պարգեւեցես:

Սովաւ շնորհեալ զսր, զհաստատութիւն և զըղծալի զխաղաղութիւն ամենայն աշխարհի, սրբոյ եկեղեցւոյ և ամենայն ուղափար եպիսկոպոսաց եպիսկոպոսապետին մերոյ և պատուական Հայրապետին Ամենայն Հայոց Տեառն Տեառն (այս անուն) սրբազնագոյն կաթողիկոսին, և ի վիճակիս բարեխնամ առաջնորդին Տեառն (այս անուն) սրբազան արքեպիսկոպոսին և քահանայիս որ զպատարագս մատուցանէ:

Եւ վասն զօրութեանց և յաղթութեանց թագաւորաց Քրիստոնէից և իշխանացն բարեպաշտից աղաչեցուք:

Եւ խնդրեցուք և վասն հոգւոցն հանգուցելոց. ես առաւել՝ վասն հանգուցեալ թաքունապետացն մերոյ և շինողաց սրբոյ եկեղեցւոյս և որք ընդ հովանեաւ սորին են հանգուցեալ:

Ազատութիւն՝ եղբարց մերոց զերեւոյց, և շնորհ՝ առաջիկայ ժողովրդեանս. հանգիստ՝ հաւատով և սրբութեամբ ի Քրիստոս կատարելոցն:

Եղիցի յիշատակ ի սուրբ պատարագս, աղաչեմք:

The Deacon: Kohootyon yev parapanootyoon madootsanemk kez, Der Asdvadz mer, vasun soorp yev anmah badarakees vor ee vera surpo seghanoos, zee uzsa mez ee surpootyoon gentanoootyan barkevestees.

Sovav shnorya uzser, uzhasdatootyoon yev zughtsalee uzkhaghaghootyoon amenayn ashkharhee, surpo yegeghetsvo yev amenayn ooghghapar yebeegobosats; yebeesgobosabedeen mero yev badvagan Hayrabedeen Amenayn Hayoots Dyarn Dyarn (Catholics) surpazanakooyng gatogheegosee; yev veejagees parekhunam arachnorteen, Dyarn (Patriarch) surpazan ark yebeesgoboseen; yev (celebrant) kahanayees vor uzbadarakus madootsaneh.

Yev vasun zoroptyants yev haghtootyants takavorats kreesdoneyeets yev eeshkhanatsun parebashdeets aghachestook.

Yev khuntrestook yev vasun hokvotsun hankootselots. Yevus aravel vasun hankootsyal rapoonabedatsun merots, yev sheenoghats surpo yegeghetsvoos, yev vork unt hovanyav soren yen hankootsyal.

Azadootyoon yeghparts merots kerelots yev shunorh aracheega zhoghovurtyans. Hankeesd havadov yev surpootyamp ee Kreesdos gadarelotsun.

Yegheetsee heeshadag ee soorp badaraks, aghachemk.

Thanksgiving and glory we offer to you, O Lord our God, for this holy and immortal sacrifice which is on this holy altar, that you grant it be for us for holiness of life.

Through this grant love, stability and desirable peace to the whole world, to the Holy Church and to all orthodox bishops and to our chief bishop and venerable Patriarch of All Armenians, lord lord _____; and to the mindful Primate of this Diocese, His Eminence Archbishop _____; and to the priest _____ who is offering this sacrifice.

Let us pray for the forces and the victories of Christian kings and pious princes.

Let us also beseech the Lord for the souls of those who are at rest, and especially for our prelates who are at rest, and for the founders of this holy church, and for those who are laid to rest under her shadow.

Let us ask deliverance for those of our brethren who have been made captive, and grace to the congregation here present, and rest for those who have entered their life in Christ with faith and holiness.

That these be remembered in this holy sacrifice, we beseech the Lord.

ON INCENSE

Incense is part of the church service which deals with the atonement of the sins of the congregation. The aromatic smoke symbolizes an atmosphere for acceptable prayer. It also represents an act of reverence when censuring is performed before images of saints, the altar, and before church dignitaries.

Symbolically, the rising of the fragrant smoke also represents the aspiration of the prayer that rises to heaven.

Դպ. Ըստ ամենայնի եւ յաղագս ամենեցուն:

Քհնյ. Եւ եղիցի ողորմութիւն մեծիս Աստուծոյ եւ Փրկչիս մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, ընդ ձեզ ընդ ամենեւեանդ:

(Ժողովուրդը կը մատի)

Դպ. Ամէն. եւ ընդ հոգւոյդ փում:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ըզՏէր աղաչեցուի:

Դպ. Տէր, ողորմեա:

The Choir: Ustamenayni yev haghags amenest'soon.

The Celebrant: Yev yeghit'si voghormootyoun medsis Asdoodso yev purgchis mero Hisoosi Krisdosi, unt tzez unt amenesyant.

The Choir: Amen, Yev unt hoqvooyt koom.

The Deacon: Amen. Yev yevus khaghaghootyan uzDer aghache-t'sook.

The Choir: Der voghormya.

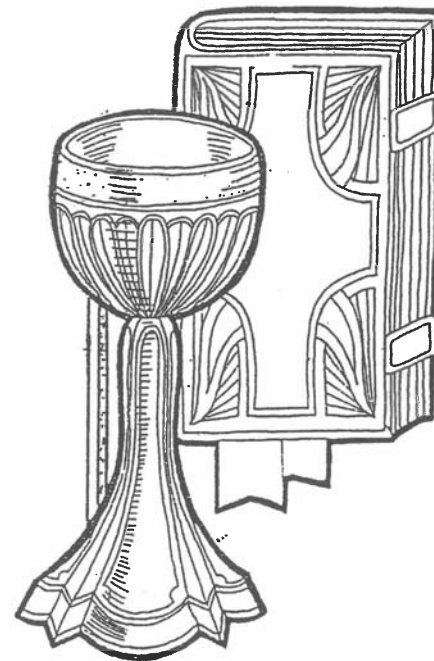
Choir According to the needs of all and for all.

Celeb. And may the mercy of God Almighty and of our Saviour Jesus Christ be with you all.

Choir Amen. And with your spirit.

Deac. Amen. And again for peace let us beseech the Lord.

Choir Lord have mercy upon us.

Սրկ. Ամենայն սրբովք, զորս յիշատակեցաք եւս առաւելապէս, ըզՏէր աղաչեցուիք:

Դպ. Տէր, ողորմեա:

Սրկ. Վասն մատուցեալ սուրբ եւ աստուածային անմահ պատարագիս որ ի վերայ սրբոյ սեղանոյս, ըզՏէր աղաչեցուիք:

Դպ. Տէր, ողորմեա:

Սրկ. Որպէս զի Տէր Աստուած մեր, որ ընկալաւ ըզսա ի սուրբ, յերկնային եւ յիմանալի իւր մատուցարանն, ըզփոխանակն առաքեցէ առ մեզ ըզշնորհս եւ ըզպարգեւըս Հոգւոյն Սրբոյ, ըզՏէր աղաչեցուիք:

Դպ. Տէր, ողորմեա:

Սրկ. Ընկալ, կեցո՛ւ եւ ողորմեա՛, եւ պահեա՛ ըզմեզ, Տէ՛ր, բոյին շնորհիւդ:

Դպ. Կեցո՛ւ, Տէր, եւ ողորմեա:

Սրկ. Զամենասրբուհի զԱստուածածինն՝ ըզմիշտ կոյսըն Մարիամ, հանդերձ ամենայն սրբովք յիշելով. ըզՏէր աղաչեցուցիք:

Դպ. Յիշեա, Տէր, եւ ողորմեա: Տէր ողորմեա: Բեզ Տեառնդ յանձն եղիցուիք: Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

The Deacon: Amenayn surpovk zorus hishadaget'sak yevus aravelabes uzDer aghachetst'sook.

The Choir: Der voghormya.

The Deacon: Vasun madoot'syal soorp yev asdvadsayin anmah badaraqis, vor i vera surpo seghanooyes uzDer aghachest'sook.

The Choir: Der voghormya.

The Deacon: Vorbes zi Der Asdvads mer, vor ungalav uzsa i soorp, hergnayin yev himanali your madoot'sarann, zpokhanagn araket'seh ar mez uzshnors yev uzbarqevs Hoqvooyen Surpo, uzDer aghachest'sook.

The Choir: Der voghormya.

The Deacon: Ungal, get'so yev voghormya, yev bahya uzmez, Der, koyin shnorhivt.

The Choir: Get'so Der yev voghormya.

The Deacon: Zamenasurpoohi zAsdvadsadsinn zmi shd goosun Mariyam hantertz amenayn surpovk hishelov, uzDer aghachest'sook.

The Choir: Hishya Der, yev voghormya. Der voghormya kez dyarnut hantzn yeghit'sook. Der voghormya, Der voghormya, Der voghormya.

Deac. Together with all the saints, whom we have here remembered, let us beseech the Lord.

Choir Lord have mercy upon us.

Deac. By this Holy, divine and immortal sacrifice, which is offered on this Holy Table, let us beseech the Lord.

Choir Lord have mercy upon us.

Deac. Let us beseech the Lord our God, who has accepted this Sacrifice at His holy, heavenly and spiritual altar, that He may send down upon us, in return, the grace and the gifts of the Holy Spirit.

Choir Lord have mercy upon us.

Deac. O Lord, receive us, save us, and have mercy upon us and guard us with Your grace.

Choir Save us, O Lord, and have mercy upon us.

Deac. Remembering the most Holy Mother of God, the ever Virgin Mary, together with all the saints, let us beseech the Lord.

Choir Be mindful of them, O Lord and have mercy. Lord have mercy upon us; to You, O Lord, we submit ourselves. Lord have mercy upon us. Lord have mercy upon us. Lord have mercy upon us.

Քհնյ. Եւ տո՛ւր մեզ համարձակաձայն
բարբառով բանալ զքերամս մեր՝
կարդալ զքեզ երկնաւորդ Հայր, եր-
գել եւ ասել:

Հայր մեր

(Ժողովուրդը ոտքի կը կենայ)

Դպ. Հայր մեր որ յերկինս, սուրբ
եղիցի անունն քո. եկեսցէ արքայու-
թիւնն քո. եղիցին կամք քո՝ որպէս
յերկինս եւ յերկրի: Զհաց մեր հա-
նապազորդ, տո՛ւր մեզ այսօր. թո՛ղ
մեզ ըզպարտիս մեր, որպէս եւ մեք
թողումք մերոց պարտապանաց, եւ
մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ
փրկեա՛ ի չարէ:

Քհնյ. Զի քո է արքայութիւնն եւ զօ-
րութիւնն եւ փառք յաւիտեանս.
ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քոնմ:

Սրկ. Աստուծոյ երկրպագեսցումք:

Սրկ. Առաջի քո, Տէր:

(Ծմբադրել)

Քհնյ. Քրիստոսիւ, Յիսուսիւ Տերամք
մերով. ընդ որում քեզ Հոգւոյդ
Սրբոյ եւ Հօր Ամենակալի վայելէ

The Celebrant: Yev, door mer
hamartzagatzayn parparov pana
uzperanus mer, gartal uzkez, yerg-
navorut Hayr, yerqel yev asel:

STAND

Hayr Mer

The Choir: Hayr mer vor hergins,
soorp yeghit'si anoon ko. Yeges-
t'seh arkayootyoun ko. Yeghit'sin
gamk ko vorbes hergins yev hergri.
Zhat's mer hanabazort door mez
aysor. Togh mez uzbardis mer, vor-
bes yev mek toghoomk merot's bar-
dabanat's. Yev mi danir zmez i
portzootyoun, ayl purgya i chareh.

The Celebrant: Zi ko eh arka-
yootyoun yev zorootyoun yev park
havidyans; Amen. Khaghaghoo-
tyoun amenet'soon.

The Choir: Yev unt hoqvooyt
koom.

The Deacon: Asdoodso yergurba-
kest'sook.

The Choir: Arachi ko Der.

The Celebrant: Krisdosiv,
Hisoosiv, Deramp merov, unt
voroom kez Hoqvooyt Surpo yev
Hor amenagali vayeleh park, ish-

Celeb. And grant us, with confident voice, to open our
mouths, to call upon You, O Heavenly Father to sing
and to say:

STAND

Lord's Prayer

Choir Our Father who art in heaven,
Hallowed be Thy name.
Thy Kingdom come, Thy will be done on earth
as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
And forgive us our trespasses, as we forgive
those who trespass against us.
And lead us not unto temptation, but deliver us
from evil.

Celeb. For thine is the Kingdom, and the power, and the glory
forever. Amen. Peace be to all.

Choir And with your spirit.

Deac. Let us bow down to God.

Choir We are before You, O Lord.

The Inclination and Elevation

Celeb. Through Jesus Christ, our Lord, with whom to You,
Holy Spirit, and to the Almighty Father are glory,

փառք իշխանութիւն եւ պատիւ. այժմ
եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտեանից.
ամէն:

Սրկ. Պոսխումէ:

Քհնյ. Ի Սրբութիւն Սրբոց:

Դպ. Միայն սուրբ, միայն Տէր, Յի-
սուս Քրիստոս, ի փառս Աստուծոյ
Հօր. Ամէն:

Քհնյ. Օրհնեալ Հայր Սուրբ Աստուած
նշմարիտ:

Դպ. Ամէն:

Քհնյ. Օրհնեալ Որդիդ Սուրբ Աստ-
ած՝ նշմարիտ:

Դպ. Ամէն:

Քհնյ. Օրհնեալ Հոգիդ Սուրբ Աստ-
ած՝ նշմարիտ:

Դպ. Ամէն:

khanootyoun yev badiv, asm yev
mishd yev havidyans havidenit's,
Amen.

STAND or KNEEL

The Deacon: Broskhoomeh.

The Celebrant: Ee surpootyoun
surpot's.

The Choir: Miyayn Soorp, miyayr
Der, Hisoos Krisdos, i pars Asdoo-
dso Hor. Amen.

The Celebrant: Orhnyal Hai
Soorp, Asdvads jushmarid.

The Choir: Amen.

The Celebrant: Orhnyal Vortit
Soorp, Asdvads jushmarid.

The Choir: Amen.

The Celebrant: Orhnyal Hoqic
Soorp, Asdvads jushmarid.

The Choir: Amen.

dominion and honor due, now and always, and forever
and ever. Amen.

STAND or KNEEL

Deac. Proschoumen—(*Let us look attentively*).

Celeb. We offer this for the holiness of the holy.

The Doxology

Choir Jesus Christ, You are the only Holy, the only Lord in
the glory of God the Father. Amen.

Celeb. Blessed be the Holy Father, the true God.

Choir Amen.

Celeb. Blessed be the Holy Son, the true God.

Choir Amen.

Celeb. Blessed be the Holy Spirit, the true God.

Choir Amen.

ON THE COMMUNION

Communion is a sacrificial meal.

It is the receiving of Jesus Christ in the Sacrament of the Holy
Eucharist.

“Communion” means a uniting, or, sharing together. In Holy
Communion Christ and our souls are intimately united. By uniting
us with Christ, Communion unites us also more closely with all
members of Christ—His Church.

DOXOLOGY

Doxology means short hymn of praise to God. At this point the faithful should
join the celebrant and the choir in glorifying and praising the Holy Trinity,
joyfully singing ‘Amen.’

Քննչ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտենից, ամէն:

Դպ. Ամէն: Հայր Սուրբ, Որդիդ Սուրբ, Հոգիդ Սուրբ: Օրհնութիւն Հօր եւ Որդւոյ եւ Սրբոյ Հոգւոյն, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

(Ծնրադրել)

Քննչ. Ի Սուրբ, Ի Սուրբ, Պատուական Մարմնոյ եւ յԱրեւմտեան Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի՝ ճաշակեցուց սրբութեամբ. որ իջեալ ի յերկնից բաշխի ի միջի մերում: Սա է Կեանք, Յոյս, Յարութիւն, Քաւութիւն եւ Թողութիւն մեզաց: Սաղմոս ասացէ՛ք Տեառն Աստուծոյ մերում: Սաղմոս ասացէ՛ք երկնաւոր թագաւորիս մերում անմահի, որ նստի ի կառս քերովքեականս:

(Նստիլ կամ ծնրադրել)

Դպ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Սրկ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Դպ. Ամենասուրբ Երրորդութիւն, տուր աշխարհիս խաղաղութիւն:

The Celebrant: Orhnootyoun yev park Hor yev Vortvo yev Hoqvooyun Surpo, aşm yev mishd yev havidyans havidenit's. Amen.

The Choir: Amen. Hayr Soorp, Vortit Sourp. Hoqit Soorp. Orhnootyoun Hor yev Vortvo yev Surpo Hoqvooyun. Aşm yev mishd yev havidyans havidenit's, Amen.

The Celebrant: Ee Soorp, i soorp, badvagan Marmno yev hArenh, Dyarun mero yev purgchin Hisoosi Krisdosi, jashaget'sook surpootyamp, Vor ichyal i hergnit's pashki i michi meroom. Sa eh gyank, hooys, harootyoun, kavootyoun yev toghootyoun megat's. Saghmos asat'sek Dyarn Asdoodso meroom, saghmos asat'sek yergnavor taqavoris meroom anmahi, vor nusdi i gars kerovpeyagans.

*SIT or KNEEL

The Choir: Der voghormya. (Repeat four times)

The Deacon: Der voghormya. (Repeat four times)

The Choir: Amenasoorp Yerortootyoun, door ashkharhis khaghaghootyoun.

Celeb. Praise and glory be to the Father and to the Son and to the Holy Spirit, now and always and forever and ever. Amen.

Choir Amen. The Father is Holy. The Son is Holy. The Holy Spirit is Holy. Glory be to the Father and to the Son and to the Holy Spirit, now and always and forever and ever. Amen.

The Intiction and Fraction

Celeb. With cleansed heart let us partake of the Holy, Holy and precious Body and Blood of our Lord and Saviour Jesus Christ, Who descending from heaven, is distributed among us. This is Life, Hope, Resurrection and Forgiveness of sins. O you faithful, sing psalms to the Lord our God, sing psalms to our heavenly Immortal King, Who is riding in the heavenly chariots.

*SIT or KNEEL

Lord Have Mercy

Choir Lord have mercy upon us. (*Repeat four times.*)

Deac. Lord have mercy upon us. (*Repeat four times.*)

Choir O, All-Holy Trinity, we beseech You grant peace to this world.

*When the curtain is closed, the congregation may sit or kneel

Սուրբ Հաղորդութիւն ստացողներ կրնան հետեւեալ անձնական աղօթքը ըսել. —

Հաւատամք ի Հայր Սուրբ Աստուած Յշմարիտ,

Հաւատամք յՈրդին Միածին, Աստուած Յշմարիտ,

Հաւատամք ի Հոգին Սուրբ Աստուած Յշմարիտ:

Խոստովանիմք եւ հաւատամք զի սա է Յշմարիտ, Կենդանի եւ Կենդանաբար պատուական Մարմին եւ Արիւն Տեառն Մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի:

Սրկ. Եւ հիւանդաց բժշկութիւն,
ննջեցելոց արքայութիւն:

կամ

Սրկ. Եւ հիւանդաց բժշկութիւն,
Ազգիս Հայոց, սէր, միութիւն:

Դպ. Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Յի-
սուս Փրկիչ մեզ ողորմեա:

Սրկ. Միջնորդութեամբ սուրբ եւ ան-
մահ պատարագիս:

Դպ. Ընկալ, Տէր, եւ ողորմեա:

Սրկ. Սաղմոս ասացէ՛ք, Տեառն Աստուծոյ
մերում, դպիրք, ճայնիւ քաղցրու-
թեամբ զերգըս հոգեւորս: Զի սըմա
վայել եմ սաղմոսք եւ օրհնութիւնք,
ալելուիք եւ երգրք հոգեւորք: Պաշտօն-
եայք, հանդերձ երգովք սաղմոս ասացէք,
եւ ըզՏէր յերկինս օրհնեցէք:

(Ժողովուրդը կը կանգնի) **STAND**

Դպ. Օրհնեալ է Աստուած. Քրիստոս
պատարագեալ բաշխի ի միջի
մերում. ալելուիա:

Զմարմին իւր տայ մեզ կերակուր
եւ սուրբ զարիւն իւր ցօղէ ի մեզ.
ալելուիա:

Մատի՛ք աւ Տէր, եւ առէք ըզյոյս
ալելուիա:

Ճաշակեցէք եւ տեսէք զի քաղցր է
Տէր, ալելուիա:

Օրհնեցէ՛ք ըզՏէր յերկինս.
ալելուիա:

Օրհնեցէ՛ք ըզմա ի բարձունս. ալե-
լուիա:

The Deacon: Yev hivantat's
puşushgootyoun, nunchet'selot's
arkayootyoun.

or

Yev hivantat's puşushgootyoun, as-
qis hayot's ser miyootyoun.

The Choir: Der voghormya, Der
voghormya, Hisoos purgich, mez
voghormya.

The Deacon: Michnortootyamp
soorp yev anmah badaraqis.

The Choir: Ungal Der, yev voghor-
mya.

The Deacon: Saghmos asat'sek
Dyarn Asdoodso meroom, tubirk,
tzayniv kaghtzrootyamp zerqus ho-
qevors. Zi suma vayelyen saghmosk
yev orhnootyounk, alelook yev yer-
quk hoqevork. Bashdonyayk
hantertz yergovk saghmos asat'sek
yev uzDer hergins orhnet'sek.

The Choir: Orhnyal eh Asdvads.
Krisdos badaraqyal bashkhi i michi
meroom, allelooya.
Zmarmin your da mez geragoor, yev
soorp zaryoun your t'sogheh i mez,
Alleluya.
Madik ar Der, yev arek uzlooyis,
Alleluya.
Jashaget'sek yev desek zi kaght'sr
eh Der, Alleluya.
Orhnet'sek uzDer hergins, Alleluya.
Orhnet'sek uzna i partzoons,
Alleluya.
Orhnet'sek uzna amenayn
hreshdagk nora, Alleluya.

Deac. And to the sick bestow health,
Eternal life to the departed, *or*
Love and unity to Armenian people.

Choir Lord have mercy upon us, Lord have mercy upon us.
Jesus Christ have mercy upon us.

Deac. Through the intercession of this Holy and Immortal
Sacrifice.

Choir Accept us, O Lord, and have mercy upon us.

Deac. Sing psalms to the Lord our God, O you choiristers,
sing religious hymns in a sweet voice. For to Him are
due psalms and praises, Alleluias and spiritual songs.
O you ministers, sing psalms together with hymns, and
praise the Lord Who is in heaven.

STAND

The Communion

Choir Blessed is the Lord.
Christ who is sacrificed is being distributed among us.
Alleluia. He gives us His Body for food, and He
imbues us with His Holy Blood. Alleluia.
Draw you near to the Lord and take the light.
Alleluia. O taste and see how sweet is the Lord.
Alleluia. Praise the Lord in the heavens. Alleluia.
Praise Him in the heights. Alleluia. Praise you Him,
all His Angels. Alleluia. Praise you Him, all you His
Hosts. Alleluia.

Procedure for taking Communion: Having approached the
altar to receive Holy Communion, first make the sign of the
cross and then say "megha Asdoodzo" or "God have
mercy".

Օրհնեցէ՛ք ըզմա, ամենայն
հրեշտաք նորա՝ ալելուիա:

Օրհնեցէ՛ք ըզմա, ամենայն
զօրութիւնք նորա՝ ալելուիա:

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆ և
ԱՐՁԱԿՈՒՄՆ
(Տես էջ 51)

ՍՈՒՐԲ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Սրկ. Երկիւղիւ և հաւատով յառաջ
մատիք և սրբութեամբ հաղոր-
դեցարուք:

Ասացէք մեղայ Աստուծոյ
Հաւատամք ի Հայր Սուրբ,
Աստուած ճշմարիտ: Հաւատամք
յնորդին Սուրբ, Աստուած ճշմարիտ:
Հաւատամք և ի հոգին Սուրբ,
Աստուած ճշմարիտ:

Խոստովանիմք և հաւատամք, զի սա
է Կենդանի և Կենդանարար Մարմին
և Արին Տեառն մերոյ և Փրկչին
Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ լինի մեզ ի
քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց:

Խոստովանիմք և հաւատամք:

Orhnetsek uzna amenayn
zorootyoonk nora , Alleluya.

CONFESSINAL (see page 50)

HOLY COMMUNION

The Deacon: Yergyughiv yev
havadov harach madik yev
surpootyamp haghortetzarook.

Asatzek megha Asdoodzo.
Havadamk ee Hayr Soorp,
Asdvadz jushmarid. Havadamk
Hortin Soorp, Asdvadz jushmarid.
Havadamk yev ee Hoqin Soorp,
Asdvadz jushmarid.

Khosdovanimk yev havadamk zee
sa e` Gentani yev gentanarar
Marmin yev Aryun Diarn mero
yev Purgchin Hisoosi Krisdosi, vor
lini mez ee kavootyun yev ee
toghootyun meghatz.

Khosdovanimk yev havadamk.

*For the COMMUNION CONFESSINAL
turn to page 49*

Deac. In fear and in faith draw near and communicate in
holiness.

Say, we have sinned against God.

We believe in the Holy Father, Very God.

We believe in the Holy Son, Very God.

We believe also in the Holy Spirit, Very God.

We confess and we believe that this is the living
and life giving Body and Blood of our Lord and
Savior Jesus Christ, that becomes for us the
propitiation and remission of sins.

We confess and believe.

Դպ. Աստուած մեր եւ Տէր մեր երեւեցաւ մեզ. օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն:

Քննչ. Կեցո՛ Տէր զժողովուրդս քո եւ օրհնեա՛ զժառանգութիւնս քո, հովուեա՛ եւ բարձրացո՛ զսոսա յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան:

SIT

Դպ. Լցաք ի բարութեանց քոց, Տէր, մաշակելով ըզմարմին քո եւ զարիւն. փառք ի բարձունքս կերակրողիդ ըզմեզ: Որ եւ համապագ կերակրես ըզմեզ. առաքեա՛ ի մեզ ըզհոգեւոր քո զօրհնութիւն. փա՛ռք ի բարձունքս կերակրողիդ ըզմեզ:

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան ըզՏէր աղաչեսցուք:

Դպ. Տէր ողորմեա:

Սրկ. Եւ եւս հաւատով ընկալեալք յաստուածային, սուրբ, երկնային անմահ, անարատ եւ անապատական խորհրդոյս, ըզՏեառնէ զոհացարոյ:

Դպ. Գոհանամք ըզքէն, Տէր, որ կերակրեցեր ըզմեզ յանմահական սեղանոյ քո: Բաշխելով ըզմարմինդ եւ զարիւնդ ի փրկութիւն աշխարհի եւ կեանք անձանց մերոց:

The Choir: Asdvads mer, yev Der mer, yerevet'sav mez. Orhnyal yegyal anvamp Dyarn.

The Celebrant: . Get'so, Der, uz-
şoghovoortus ko yev orhnya uzşa-
ranqootyounus ko. Hovya yev part-
zrat'so uzsosa haysumbedeh min-
chev havidyan.

The Choir: Lut'sak i paroptyant's
kot's, Der, jashagelov uzmarmin ko
yev zaryoun, park i partzoon ge-
ragroghit uzmez, Vor yev hanabaz
geragres uzmez, arakya i mez uzho-
qevor ko zorhnootyoun. Park i
partzoonus geragroghit uzmez.

The Deacon: Yev yevus khagha-
ghootyan uzder aghachet'sook.

The Choir: Der, voghormya.

The Deacon: Yev yevus havadov
ungalyalk asdvadsayin, soorp,
yergnayin, anmah, anarad yev
anabagan khorhurtoos, uzDyarn
qohat'sarook.

The Choir: Qohanamk uzken, Der,
vor geragret'ser uzmez hanmahagan
seghano ko. Pashkhelev uzamrmin
yev zaryount i purgootyoun
ashkharhi, yev gyank antzant's
merot's.

Choir Our Lord and our God has revealed himself to us.
Blessed is He who comes in the name of the Lord.

Celeb. Save Your people, O Lord, and bless Your inheritors;
tend them and lift them up from henceforth for
evermore.

SIT

Thanksgiving

Choir We are filled with Your goodness, O Lord, by partak-
ing of Your Body and Blood. Glory in the highest, to
You who have fed us.
You, Who continually are feeding us, send down upon
us Your heavenly graces. Glory in the highest to You,
who have fed us.

Deac. And again for peace let us beseech the Lord.

Choir Lord have mercy upon us.

Deac. And again, you who have, in faith, partaken of this
Divine, Holy, Heavenly, Immortal, Immaculate and
Undeified Sacrament, offer thanks to the Lord.

Choir We thank You, O Lord, for having fed us from Your
Immortal Table, by giving Your Body and Blood for
the salvation of the world and for the everlasting
life of our souls.

ՄԱՍ Դ.

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐՁԱԿՈՒՄ

Քհնյ. Որ օրհնես զայնոսիկ որք օրհնեն զքեզ Տէր, եւ սուրբ առնես զյուսաց-
եալս ի քեզ:

Դդ. Օրհնեալ է Աստուած:

Քհնյ. Կեցո զժողովուրդս քո եւ օրհնեա
զժառանգութիւնս քո. զլրումն եկեղեց-
ւոյ քո պահեա:

Դպ. Ամէն:

Քհնյ. Սրբեա զսոսա որք ողջունեցին
սիրով զվայելչութիւն տան քո: Դու
զմեզ փառաւորեա աստուածային զօրու-
թեամբ քով եւ մի թողուր զյուսացեալս
ի քեզ:

Դպ. Ամէն:

Քհնյ. Զխաղաղութիւն պարգեւեա
ամենայն աշխարհի, եկեղեցեաց, քա-
հանայից, թագաւորաց քրիստոնէից, Հայ-
րապետութեանց եւ Հանրապետութեան
Հայաստանեայց աշխարհի, եւ Հանրա-
պետութեան Ամերիկայի Միացեալ
Նահանգաց եւ զինուորեալ մանկանց
նոցա եւ ամենայն ժողովրդեանս:

Դպ. Ամէն:

Քհնյ. Զի ամենայն տուրք քարիք եւ
ամենայն պարգեւի կատարեալք ի վե-
րուստ են իջեալ առ ի քեզ. որ եւ Հայր
լուսոյ եւ քեզ վայելի փառք, իշխա-
նութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս, յաւիտենից. ամէն:

Դպ. Ամէն: Եղիցի անուն Տեառն
օրհնեալ յայսմիտէ մինչեւ յաւիտեան.
(Երկից):

Քհնյ. Կատարումն օրինաց եւ մար-
գարէից դու եւ Քրիստոս Աստուած Փրկիչ
մեր. որ լցեր զամենայն հայրական

STAND

PART IV

The Celebrant: Vor orhnes
zaynosig, vork orhnen uzkez Der,
yev soorp arnes uzhoosat'syals i
kez.

The Choir: Orhnyal eh Asdvads.

The Celebrant: Get'so uzşoghoo-
voortus ko yev orhnya uzşaranqoo-
tyounus ko, uzluroomun yegeghe-
t'svo ko bahya.

The Choir: Amen.

The Celebrant: Surpya uzsosa vork
voghchoonet'sin sirov uzvayelchoo-
tyoun dan ko. Too zmez paravorya
Asdvadsayin zorootyamp kov, Yev
mi toghoor uzhoosat'syals i kez.

The Choir: Amen.

The Celebrant: Uzkhaghaghoo-
tyoun barqevya amenayn ashkhar-
hi, yegeghet'syat's kahanayit's, ta-
qavorat's krisdoneyit's, hayrabe-
dootyant's yev hanrabadootyan as-
qis hayot's, yev hanrabadootyan
Amerigayi Miyat'syal nahanqat's,
yev zinvoryal mangant's not'sa, yev
amenayn şoghovurtyans.

The Choir: Amen.

The Celebrant: Zi amenayn doork
parik yev amenayn barqevk
gadaryalk i veroosd yen ichyalk ar i
ken, vor yes Hayr loosoo yev kez
vayeleh park, ishkhanootyoun yev
badiv, aşm yev mishd yev havidyans
havidenit's. Amen.

PART IV

THE BLESSING AND DISMISSAL

The Universal Prayer

STAND

Celeb. O Lord, you bless those who praise you and hallow those
who place their hope in You.

Choir Blessed is God.

Celeb. Save Your people and bless Your inheritors, preserve
the fullness of Your Church.

Choir Amen.

Celeb. Sanctify these people who in love greeted the splendor
of Your house; glorify us with Your divine majesty and
forsake not those who set their hope in You.

Choir Amen.

Celeb. Grant Your peace to the whole world, to the churches,
to the priests, to the Christian Kings, to the Holy See
of the Armenian people, to the Republic of Armenia,
and to the United States of America, and to their men
under arms and to the people here present.

Choir Amen.

Celeb. For all good gifts and all perfect bounties have come
from heaven, from You, who are the Father of Light
and to You are glory, dominion and honor due, now
and always forever more. Amen.

*Requiem is said upon the request of the relatives or friends of
the deceased for the repose of the souls of those who have
fallen asleep in Christ.*

անօրէնութիւնս քո: Լից եւ զմեզ
Հոգւովդ քով Սրբով:

(Եթէ Հոգեհանգստեան Պաշտօն կայ,
Տես էջ 208)

Սրկ. Օրթի:

Քննչ. Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քով:

Սրկ. Երկիրաժողովքամբ լուսարուք:

**Քննչ. Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի
Քրիստոսի...**

Դպ. Փա՛նք քեզ, Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պոսխումէ:

Դպ. Ասէ Աստուած:

Ի Հօրէ Լուսոյ

Ի սկզբանէ էր Բանն, եւ Բանն էր
առ Աստուած եւ Աստուած էր Բանն:

Նա էր ի սկզբանէ առ Աստուած:

Ամենայն ինչ նովաւ եղիւ եւ
առանց նորա եղիւ, եւ ոչ ինչ որ ինչ
եղիւն:

Նովաւ կեանք էր, եւ կեանքն էր լոյս
մարդկան, եւ լոյսն ի խաւարի անդ
լուսաւորէ եւ խաւար մմա ոչ եղիւ
հասու:

Եղիւ այր մի առաքեալ յԱստուծոյ,
անուն մման Յովհաննէս: Սա եկն ի
վկայութիւն՝ զի վկայեցէ վասն լու-
սոյն, զի ամենեքին հաւատացան նո-
վաւ:

Ոչ էր նա լոյսն, այլ զի վկայեցէ
վասն լուսոյն: Էր լոյսն նշմարիտ, որ
լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ՝ որ
գալոց է յաշխարհ:

Յաշխարհի էր եւ աշխարհ նովաւ
եղիւ եւ աշխարհ գնա ոչ ծանեաւ:

Յիրսն եկն, եւ իւրքն գնա ոչ ըն-
կալան:

Իսկ որք ընկալանն գնա ետ նոցա
իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ յինն:

The Choir: Amen. Yeghit'si anoon
Dyarn orhnyal, haysumhedeh min-
chev havidyan Amen. Yeghit'si
anoon Dyarn orhnyal,
haysumhedeh minchev havidyan.
Yev Yeghit'si anoon Dyarn orhnyal,
haysumhedeh minchev havidyan.

The Celebrant: Gadaroomn orinat's
yev margareyit's tou es Krisdos
Asdvads Purgich mer, vor lut'ser
zamenayn hayragan dunorenoo-
tyouns ko. Lit's yev zmez Hoqvovt
kov Surpov.

*If there is a Requiem, turn to
page 45*

The Deacon: Orti.

The Celebrant: Khaghaghootyoun
amenet'soon.

The Choir: Yev unt hokvooyt
koom.

The Deacon: Yergyoughads-
ootyamp luvarook.

The Celebrant: Surpo Avedaranis
Hisoosi Krisdosi vor usd Hovhan-
nook.

The Choir: Park kez Der, Asdvads
mer.

The Deacon: Broskhoomeh.

Choir Let the name of the Lord be praised from now to ever-
more. (*Repeat three times.*)

Celeb. You are the fulfillment of the Laws and the Prophets,
O Christ our God and Saviour, who fulfilled all the
Fatherly ordinances, fill us also with Your Holy Spirit.

If there is a Requiem, turn to page 45a

The Last Gospel

Deac. Orthi (*Arise, be attentive.*)

Celeb. Peace be to all.

Choir And with your spirit.

Deac. Hear you, in awe.

Celeb. The reading is from the Holy Gospel of Jesus Christ,
according to John. (1:1-14)

Choir Glory be to You, O Lord, our God.

Deac. Proschoumen (*Let us look attentively*).

Choir Speak, O Lord.

Celeb. From the Father of Light:

Before the world was created, the Word already existed;
he was with God, and he was the same as God. From the
very beginning, the Word was with God. Through him
God made all things; not one thing in all creation was made
without him. The Word was the source of life, and this life
brought light to men. The light shines in the darkness, and
the darkness has never put it out.

God sent his messenger, a man named John, who came
to tell them, so that all should hear the message and
believe. He himself was not the light; he came to tell about
the light. This was the real light, the light that comes into
the world and shines on all men.

The word, then, was in the world. God made the world
through him, yet the world did not know him. He came to
his own country, but his own people did not receive him.

որոց հաւատացեան յանուն նորա:

Ոյ՛ք ոչ յարեմէ եւ ոչ ի կամաց մարմնոյ եւ ոչ ի կամաց առն, այլ յԱստուծոյ ծնան:

Ե՛ւ ԲԱՆՆ ՄԱՐՄԻՆ եղբւ եւ քնակեաց ի մեզ. եւ տեսա՛ք զփառս նորա, զփառս իրրեւ զՄիածնի առ ի Հօրէ յի շնորհօք եւ ճշմարտութեամբ:

Սրկ. Փա՛՛ռք քեզ Տէր Աստուած մեր: Սուրբ խաչիւս աղաչեացուք ըզՏէր, զի սովաւ փրկեացէ ըզմեզ ի մեղաց, եւ կեցուցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր. կեցո՛ւ եւ ողորմեա:

Քհնյ. Պահպանեա զմեզ, Քրիստոս Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ Սուրբ եւ Պատուական Խաչիւդ քով ի խաղաղութեան. փրկեա յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն: Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր եւ ընդ Սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտեանից. ամէն:

Սրկ. Օրհնեցից ըզՏէր յամենայն ժամ, յամենայն ժամ օրհնութիւն նորա ի բերան իմ:

Քհնյ. Օրհնեալք եղբրուք ի շնորհաց Սուրբ Հոգւոյն. երթալք խաղաղութեամբ եւ Տէր Յիսուս Քրիստոս եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեւեանդ. ամէն:

(Եւ ապա հաւատացեալները կը մօտեանան համբուրելու Սուրբ աւետարանը եւ կ'ըսեն պատարագիչին.)

—«Յիշեցէ, Տէր, զամենայն պատարագս քո եւ զուխտս քո նա ընդունելի արացէ»:

Պատարագիչը կը պատասխանէ

—«Տաք ձեզ Տէր ըստ սրտի ձերոց եւ զամենայն խորհուրդս ձեր ի բարիս նա կատարեցէ»:

Ե՛ւ ԱՐՁԱԿԻՆ Ի ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ

The Choir: Aseh Asdvads.

The Celebrant shall read the first 14 verses of the First Chapter of the Gospel according to St. John, at the end the Deacon shall say:

The Deacon: Park kez der Asdvads mer. Soorp khachivs aghaches. t'sook uzDer, zi sovav purgest'seh uzmez i meghat's, yev get'soost'seh shnorhiv voghormoutyan youru. Amenagal Der Asdvads mer, get'so yev voghormya.

The Celebrant: Bahbanya uzmez, krisdos Asdvads mer unt hovanyav soorp yev badvagan khachivut ko i khaghaghootyan. Purgya, hereveli yev hanerevooyt tshnamvooy, arshanavorya qohootyamp paravorel uzkez unt hor yev unt serpo hoqvooyt. A\$m yev mishd yev havidyans, havidenit's. Amen.

The Deacon: Orhnet'sit's uzDer hamenayn \$am. Hamenayn \$am orhnootyoun nora i peran im.

The Celebrant: Orhnyalk yegherook i shnorhat's Soorp Hoqvooy, Yertayk khaghaghootyamp yev Der Hisoos Krisdos yeghit'si unt tzez unt amenesyant. Amen.

END OF SERVICE
unless there is a Requiem

Some, however, did receive him and believed in him; so he gave them the right to become God's children. They did not become God's children by natural means, by being born as the children of a human father; God himself was their Father.

The Word became a human being and lived among us. We saw his glory, full of grace and truth.

Deac. Glory be to You, O Lord, our God.

By the Holy Cross let us beseech the Lord that He may through it deliver us from our sins and save us by the grace of His mercy. Almighty God our Lord, save us and have mercy upon us.

Celeb. O Christ our God, keep and guard us in peace under the protection of your Holy and Venerable Cross. Deliver and save us from visible and invisible enemies. Make us worthy to thankfully glorify You with the Father and the Holy Spirit, now and always and forever and ever. Amen.

Deac. I will praise the Lord at all times. Let His praise be always on my tongue.

Celeb. Be you blessed by the grace of the Holy Spirit. Depart in peace; and may Jesus Christ the Lord be with you all. Amen.

And then all the faithful shall come forward to kiss the Holy Bible and say to the Celebrant:

"May God be mindful of your sacrifice and accept your offering."

Celebrant responds:

"May the Lord grant to you according to your heart and may He fulfill all your good wishes."

The kissing of the Bible is our church's way of greeting the Celebrant after the services. Thus, the celebrant also greets the faithful.

(END OF SERVICE, unless there is a Requiem)

ՊԱՇՏՈՆ
ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԵԱՆ

STAND

(Ոտի կենալ)

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր
աղաչեցուի, ընկալ կեցո եւ ողորմեա:

Քննչ. Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ
Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ
միշտ եւ յաւիտեանս, յաւիտենից,
ամէն:

Ծարական Հանգստեան

Որ յանկից ստեղծող գոյից արարչա-
կից Հօր բանդ Աստուած, թողութիւն
շնորհեա ննջեցելոց քո ծառայից յորժամ
գաս դատել զոր անարատ ձեռնով ստեղծեր:

Որ ի Հօրէ առաքեցար եւ մարմնա-
ցար ի սուրբ կուսէն, թողութիւն
շնորհեա...

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն
Սրբոյ: Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտե-
անս, յաւիտենից. ամէն:

Որ պըսակիչդ եւ քո սրբոց, եւ
անվախեան բարեաց բաշխող, թո-
ղութիւն...:

Ալելուիա, ալելուիա:
— Ի խորոց կարդացի առ քեզ, Տէր,
Տէր, լուր ձայնի իմում:
— Եղիցին ականջք քո ի լսել ըզձայն
աղօթից իմոց:

Սրկ. Ալելուիա օրթի:

Քննչ. Խաղաղութիւն ամենեեցուն:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

BASHDON
HOQECHANQUSDYAN

The Deacon: Yev yevus
khaghaghootyan uzDer
aghachest'sook, Ungal get'so yev
voghormya.

The Celebrant: Orhnootyoun yev
park Hor yev Vortvo yev Hoqvooyun
Surpo, aşm yev mishd yev havid-
yans havidenit's. Amen.

The Choir: Vor haneyit's
sdegdsogh qoyit's ararchagit's Hor
pant Asdvads, toghootyoun
shnorhya nunchet'selot's kot's
dsarayt's horşam qas tadel zor
anarad tzerrok sdegdser.

Vor i Horeh araket'sar yev
marmnat'sar i soorp goosen,
toghootyoun shnorhya...

Park Hor yev Vortvo yev Hoqvooyun
Surpo Ayşm yev mishd yev havid-
yan havidenit's, Amen.

Vor busagicht yes kot's surpot's,
yev anvakhjan paryat's pashkhogh,
toghootyoun shnorhya...

The Deacon: Alleluya, alleluya.
Ee khorot's gartast'si ar kez Der,
Der, loor tzaynee imoom. Yeghit's-
in aganchk ko ee lsel uztzayn agho-
tit's imot's.

The Deacon: Alleluya orti.

The Celebrant: Khaghaghootyoun
amenet'soon.

The Choir: Yev unt hoqvooyt
koom.

REQUIEM-HOQECHANQISD

STAND

Deac. And again for peace let us beseech the Lord. O Lord
receive us, save us and have mercy upon us.

Celeb. (*Putting incense in the censor*): Praise and glory be to
the Father and to the Son and to the Holy Spirit now
and always and forever and ever. Amen.

Hymn for the Repose of Souls

Choir O Word of God, You are co-creator with the Father of
beings out of nothing, grant forgiveness to your
departed servants, when You shall come to judge those
whom You created with Your immaculate hands.

You who were sent from the Father and were incarnate
of the Holy Virgin; grant forgiveness to your departed
servants when you shall come to judge those whom you
created with your immaculate hands.

Glory be to the Father and to the Son and to the Holy
Spirit, now and always and forever and ever. Amen.

You who are the crowner of your saints and grantor of
everlasting bounties, grant forgiveness to your depart-
ed servants, when you shall come to judge those whom
you created with your immaculate hands.

Choir Alleluia, Alleluia
Out of the depth have I cried to You O Lord!
Lord hear my voice!
Let Your ears be attentive to the voice of my
supplications. (Psalms 130:1-2)

Deac. Alleluia, Orthi. (*Stand up erect and with respect.*)

Celeb. Peace be to all.

Choir And with your spirit.

Սրկ. Երկիրդածութեամբ լուարուի:

Քննչ. Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի
Քրիստոսի որ ըստ Յովհաննու:

Ղպ. Փա՛նք քեզ, Տէր Աստուած մեր:

Սրկ. Պոսխումէ:

Ղպ. Ասէ Աստուած:

Քննչ. Տէրն Մեր Յիսուս Քրիստոս
ասէ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ
հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռա-
նիցի, ինքն միայն կայ, ապա եթէ մե-
ռանիցի՝ բազում արդիւնս առնէ:

Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա,
եւ որ ատեալ զանձն իւր յաշխարհիս
յայսմիկ՝ ի կեանսն յաւիտեանականս
պահեսցէ զնա:

Եթէ ոք զիս պաշտեսցէ, զկնի իմ
եկեսցէ. եւ ուր եսն եմ, անդ եւ
պաշտօնեայն իմ եղիցի. եթէ ոք զիս
պաշտիցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն
իմ:

Ղպ. Քահանայք եւ ժողովուրդք հայ-
ցեմք ի քէն Տէր բարեգութ. ընդ
ննջեցեալսն հաւատով ընկալ ըզմեզ
նովին յուսով. յերուսաղէմ քաղաք
վերին յորում արդարքն ժողովին.
Փա՛նս վերերգել միշտ ընդ նոսին
Երրորդութեանդ երբեակ անձին:

Ղպ. Ի վերին Երուսաղէմ ի բնակա-
րանս հրեշտակաց. ուր ննովք եւ Ե-
ղիաս կան ծերացեալ աղաւմակերպ ի
դրախտին եղեմական պայծառացեալ
արժանապէս. ողորմած Տէր, ողորմեա՛
հոգւոցըն մեր ննջեցելոց:

The Deacon: Yergyoughad-
sootyamp luvaroo.

The Celebrant: Surpo Avedaranis
Hisoosi Krisdosivor usd Hovhan-
noo.

The Choir: Park kez Der Asdvads
mer.

The Deacon: Broskhoomeh.

The Choir: Aseh Asdvads.

*And the Celebrant shall read the
Holy Gospel proper for the day.*

The Choir: Kahanayk yev
şoghvoort hayt'semk i ken Der
paraqoot unt nunchet'syalsun
havadov ungal uzmez novin hoosov
heroosaghem kaghak verin horroom
artarkun şoghovin, pars vererqel
mishd unt nosin yerortooyant
yeryag antzin.

The Choir: Ee verin Yeroosaghem i
punagaranus hreshdagat's oor
Yenovk yev Yeghiyas gan
dserat'syal aghavnagerb i trankhdin
Yetemagan baydsarat'syal arşana-
bes. Voghornads, Der voghormya
hoqvot'sun mer nunchet'selot's.

The Celebrant: Hoqvot'sun han-
qoot'selot's Krisdos Asdvads ara
hanqisd yev voghormootyoun, yev
mez meghavorat'sus shunorhya uz-
toghootyoun hant'sant's.

Deac. Hear you in awe.

Celeb. The reading is from the Holy Gospel of Jesus Christ
according to John (12:24-26).

Choir Glory be to you, O Lord our God.

Deac. Proschoumen (*Let us look attentively*).

Choir Speak, O Lord.

Celeb. Our Lord Jesus Christ says:

I tell you the truth: a grain of wheat remains no more
than a single grain unless it is dropped into the ground
and diés. If it does die, then it produces many grains.
Whoever loves his own life will lose it; whoever hates
his own life in this world will keep it for life eternal.
Whoever wants to serve me must follow me, so that my
servant will be with me where I am. My Father will
honor him who serves me.

Choir We, the priests and the people entreat you O merciful
Lord. With those who are asleep in faith, receive us
also in the same hope, into the Heavenly City of Jeru-
salem, wherein the just are assembled, so that we may
always extol glory with them to the three persons of
the Trinity.

In the Heavenly Jerusalem, in the abode of the angels,
where Enoch and Elijah live in purity and in old age,
worthily resplendent in the paradise of Eden; likewise,
O merciful Lord, have mercy upon the souls of our
departed.

Celeb. O Christ God, grant eternal rest and have mercy upon
the souls of our departed and to us sinners grant for-
giveness of our transgressions.

Սրկ. Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեցուք:

Վասն հանգուցեալ հոգւոցն աղաչեցուք զՓրկիչն մեր Քրիստոս, զի զնոսա ընդ արդարսն դասեցէ և զմեզ կեցուցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյս:

Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ւ և ողորմեա:

ՔԱՆ. Տէր, ողորմեա. Տէր, ողորմեա. Տէր, ողորմեա:

Քրիստոս, Որդի Աստուծոյ, անխաղաղ և բարեզուր, գթա՛ քո արարչական սիրովդ ի հոգիս հանգուցեալ ծառայից քոց. մանաւանդ ի հոգի (այս անուն): Յիշեալ յաւոր մեծի գալստեան արքայութեան քո: Արա արժանի ողորմութեան, քաւութեան և թողութեան մեղաց: Դասաւորեալ պայծառացո ընդ սուրբս քո յաջակողման դասուն:

Զի դու եւ Տէր և արարիչ ամենեցուն, դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց:

Եւ քեզ վայել է փառք, իշխանութիւն և պատիւ, ալժմ և միշտ և յաիտեանս յաիտենից: Ամեն:

Սրկ. Սուրբ խաչիս աղաչեցուք զՏէր, զի սովա փրկեցէ զմեզ ի մեղաց և կեցուցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ:

The Deacon: Yev yevus khagh-aghootyan uzDer aghachestook.

Vasun hanqootsyal aghachestzook uzPurgichun mer Krisdos, zee uznosa unt artarsun tasestze yev uzmez getzoostze shnorhiv voghormootyan yuro. Amenagal Der Asdvadz mer, getso yev voghormya.

The Celebrant: Der voghormya, Der voghormya, Der voghormya.

Krisdos, vorti Asdoodzo, anokhagal yev parekoot, quata ko ararchagan sirovut ee hokis hanqootsyal dzarayits kots, manavant ee hokis _____ hishya havoov medzi qalustyan arkayootyan ko, ara arjhani voghormootyan, kavootyan yev toghootyan meghatz. Tasavoryal baydzaratzo unt soorpus ko hacha goghmyan tasoon.

Zee too yes Der yev ararich amenetsoon, tadavor gentanyatz yev merelots.

Yev kez vayelev park ishkhan-oootyoon yev badiv, ayjhm yev mishd yev havidyanus havidenitz. Amen.

The Deacon: Soorp khachivus aghachestzook uzDer, zee sovav purgestze uzmez ee meghats, yev getzoostze shnorhiv voghormootyan yuro.

Amenagal Der Asdvadz mer, getso

Deac. Again in peace, let us beseech the Lord.

For the souls of those who are at rest, let us beseech Christ our Savior, that he may reckon them with the just and may save us by the grace of his mercy.

Almighty Lord our God, save us and have mercy.

Celeb. Lord have mercy; Lord have mercy; Lord have mercy.

O Christ, Son of God, forbearing and compassionate, have compassion in your love as our creator, upon the souls of your servants who are at rest, especially upon the souls of thy servants _____ for whom we are offering these prayers. Be mindful of them on the great day of the coming of your kingdom. Make them worthy of mercy, of expiation and forgiveness of sins. Glorify them and reckon them with the company of your saints at your right hand.

For you are Lord and Creator of all, Judge of the living and of the dead.

And to you is befitting glory, dominion and honor, now and unto the ages of ages. Amen.

Deac. By the holy cross, let us beseech the Lord, that he may thereby deliver us from our sins and save us by the grace of his mercy.

Almighty Lord, our God, save us and have mercy.

Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ւ
և ողորմեա՛:

Քհն. Պահպանեա՛ զմեզ, Քրիստո՛ս
Աստուած մեր, ընդ հովանեաւ սուրբ
և պատուական խաչիդ քով ի
խաղաղութեան փրկեա՛ յերեւելի և
յաներեւոյթ թշնամոյն
արժանաւորեա՛ գոհութեամբ
փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ
Հոգւոյդ Սրբոյ, այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից: Ամեն:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս
ամեն՞

Հայր մեր որ յերկինս եւ սուրբ եղիցի
անուն քո: Եկեսցէ արքայութիւն քո
եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և
յերկրի: Զհաց մեր հանապացորդ
տուր մեզ այսօրպէս Եւ թող մեզ
զպարտիս մեր, որպէս և մեք թողումք
մերոց պարտապանաց: Եւ մի՛
տամիր զմեզ ի փոորձութիւն ալ
փրկեա զմեզ ի չարէ:

Զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և
փառք յաւիտեանս ամեն:

Դպ. Օրհնեցից զՏէր յամենայն ժամ
յամենայն ժամ օրհնութիւն ի բերան
իմ:

Քհն. Օրհնեալք եղերուք ի շնորհաց
Սուրբ Հոգւոյն:

Երթալք խաղաղութեամբ և Տէր
Յիսուս եղիցի ընդ ձեզ ընդ
ամենեսեանդ: Ամեն:

yev voghormya.

The Celebrant: Bahbanya uzmez,
Krisdos Asdvadz mer, unt
hovanyav soorp yev badvagan
khachivut kov ee khaghaghootyan.
Purgya hereveli yev hanerevooyt
tushnamvooyin; arjhanavorya
qohootyamp paravorel uzkez unt
Hor yev unt Hoqvooyt Surpo;
ayjhm yev mishd yev havidyanus
havidenitz. Amen,

Orhnyal Der mer Hisoos Krisdos.
Amen.

Hayr mer vor herginus yes, soorp
yeghitzi anoon ko; yeghitze
arkayootyun ko; yeghitzin gamk
ko vorbes herginus yev hergri.
Uzhatz mer hanabazort door mez
aysor; yev togh mez uzbardis mer
bardabanatz; yev mee danir uzmez
ee portzootyun. Ayl purgya
uzmez ee chare.

Zee ko ye arkayootyun yev
zorootyun yev park havidyanus.
Amen.

The Choir: Orhnetzitz uzDer
hamenayn jham. Hamenayn jham
orhnootyun nora ee peran eem.

The Celebrant: Orhnyal
yegherook ee shnorhatz Soorp
Hoqvooyin. Yertayk khagha-
ghootyamp yev Der Hisoos
Krisdos yeghitzi unt tzez unt
amenesyanut. Amen.

Celeb. Guard us, O Christ our God, under the shadow of
your holy and venerable cross in peace. Deliver
us from the enemy visible and invisible. Make us
worthy to give thanks to you and to glorify you
together with the Father and the Holy Spirit, now
and unto the ages of ages. Amen.

Blessed be our Lord Jesus Christ. Amen.

Our father, who art in heaven, hallowed be thy
name; thy kingdom come; thy will be done on
earth as it is in heaven. Give us this day our daily
bread; and forgive us our debts as we forgive
those who are indebted to us; and lead us not into
temptation; but deliver us from evil.

For thine is the kingdom and the power and the
glory forever and ever. Amen.

Choir I will bless the Lord at all times; his praise shall be
in my mouth.

Celeb. May you be blessed by the grace of the Holy
Spirit.

Depart in peace, and the Lord be with all of you.
Amen.

Confession and Absolution

The Priest:

In the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit, Amen.

The People:

I have sinned against the all-holy Trinity, the Father, the Son, and the Holy Spirit. I have sinned against God. I confess before God, and before the Holy Mother of God, and before all the saints and before you, holy father, all the sins which I have committed; for I have sinned in thought, word, and deed, willingly and unwillingly. I have sinned against God.

The Priest:

May God forgive you.

The People:

I have sinned by the seven transgressions of the deadly sins and all their forms, namely by pride, envy, anger, laziness, covetousness, gluttony and lust. I have sinned against God.

The Priest:

May God forgive you.

The People:

I have also sinned against all the commandments of God, both positive and prohibitive; for I have neither performed the positive commands, nor abstained from those things that are prohibited. I accepted the laws, but was slothful in keeping them. I was called to the profession of Christianity but was found unworthy of it by my deeds. While knowing the evil, I willingly gave in to it, and I purposely kept away from good deeds. Woe to me. Woe to me. Woe to me. Which of my misdeeds shall I recount? Which shall I confess? For my sins are innumerable. I have sinned against God.

The Priest:

May God forgive you.

The People:

Reverend Father, I have you as reconciler and intercessor with the only-begotten Son of God, that by the authority given to you, you will release me of the bond of my sins, I ask you.

The Priest:

Lord have mercy. Lord have mercy. Lord have mercy.

May God who loves mankind have mercy on you and forgive all of your sins, both those which you have confessed, as well as those which you have forgotten. Therefore, with the priestly authority committed to me and by the Lord's command that "Whatever you forgive on earth shall be forgiven in heaven," by His very word, I absolve you of all participation in sin, in thought, in word, and in deed, in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit. And I reinstate you in the sacraments of the holy Church, that whatever you may do may be accounted to you for good and for the glory of the life to come. Amen.

Confession and Absolution

The Priest:

Hanoon Hor yev Vortvo yev Hokvooy'n surpo. Amen.

The People:

Megha amenasoorp yerrortootyanun, Hor yev Vortvo yev Hokvooy'n Surpo. Meghootsyal yem Asdoodzo. Khosdovaneem arachee Asdoodzo yev Surpoohvo Asdvadzadzneen, yev arachee ko Hayr Soorp, zamenayn meghus zor kordzyal yem. Kanzee megha khorhurtov, paneev yev kordzov, gama yev agama, keedootyamp yev ankeedootyamp. Megha Asdoodzo.

The Priest:

Asdvadz toghootyoon shnorhestseh.

The People:

Megha yotneetsus hantsanok mahatsoo meghok; hubardootyamp, nakhantsoo, pargootyamp, dzooolootyamp, akahootyamp, vorgramolootyamp, pughchakhohootyamp, yev masampk sotseen. Megha Asdoodzo.

The Priest:

Asdvadz toghootyoon shnorhestseh.

The People:

Ayl yev megha amenayn badveeranatsun Asdoodzo, hantsnarelyatsun yev hurazharelyatsun, zee voch uzhantsnaragansun gadaretsee yev voch ee hurazharelyatsun heratsa, zoreenus aree yev horeenatsun heghkatsa, ee garkus kreesdoneyootyan huraveeretsa yev kordzovus anarzhan kuda, keedlov uzcharun gamav goratsa, yev ee paryats kordzots yes eentsen heratsa. Vay eents, vay eents, vay eents. Zorn asem gam zorun khosdovaneem, zee anteev yen hantsank eem. Megha Asdoodzo.

The Priest:

Asdvadz toghootyoon shnorhestseh.

The People:

Hayr Soorp, uzkeez ooneem meechnort hashdootyan yev parekhos ar meeyadzeen Vorteen Asdoodzo, zee eeshkhanootyamp vor duvyal eh kez, artsageetses zees ee gabeets meghats eemots, aghachem uzkeez.

The Priest:

Der, voghormya. Der, voghormya. Der, voghormya.

Voghormestsee tsez martasern Asdvadz yev toghootyoon shnorhestseh amenayn hantsanats tserots, khosdovanatselotsun yev moratselotsun. Yev yes garkavus kahanayagan eeshkhanootyan yev huramanavn asdvadzayeen teh "Zor artsageetsek hergree yegheetsee artsagyal hergeenus," noveen paneevun artsagem uztsez hamenayn masnagtsooteneh meghats tserots; ee khorhurtots, ee paneets yev ee kordzots; hanoon Hor, yev Vortvo, yev Hokvooy'n Surpo. Yev tartsyal dam uztsez ee khorhoortus Soorp Yegeghetsvo, zee zor eench kordzeetsek parees yegheetsee tsez ee parekordzootyoon yev ee parus hantertsyal genatsun. Amen.

Խոստովանութիւնն եւ Արձակումն

Քահանայն.

Յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. Ամէն:

Ժողովուրդն.

Մեղայ ամենասուրբ Երրորդութեանն՝ Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ: Մեղուցեալ եմ Աստուծոյ: Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ եւ Սրբութեան Աստուածածնին, եւ առաջի քո՝ Հայր Սուրբ, զամենայն մեղս զոր գործեալ եմ: Քանզի մեղայ խորհրդով, բանիւ եւ գործով, կամայ եւ ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ. մեղայ Աստուծոյ:

Քահանայն.

Աստուած թողութիւն շնորհեցէ:

Ժողովուրդն.

Մեղայ եօթնիցս յանցանօք՝ մահացու մեղօք. հպարտութեամբ, նախանձու, բարկութեամբ, ծուլութեամբ, ազահութեամբ, որկրամոլութեամբ, բղջախոհութեամբ, եւ մասամբ սոցին. մեղայ Աստուծոյ:

Քահանայն.

Աստուած թողութիւն շնորհեցէ:

Ժողովուրդն.

Այլ եւ մեղայ ամենայն պատուիրանացն Աստուծոյ՝ յանձնառելեացն եւ հրաժարելեացն, զի ոչ զյանձնառականսն կատարեցի եւ ոչ ի հրաժարելեացն հեռացայ, զօրէնս առի՝ եւ յօրինացն հեղձացայ, ի կարգս քրիստոնէութեան հրաւիրեցայ՝ եւ գործովս անարժան գտայ, գիտելով զչարս՝ կամաւ կորացայ, եւ ի բարեաց գործոց եւ ինձէն հեռացայ: Վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ: Զո՞րն ասեմ կամ զո՞րն խոստովանիմ, զի անթիւ եմ յանցանք իմ. մեղայ Աստուծոյ:

Քահանայն.

Աստուած թողութիւն շնորհեցէ:

Ժողովուրդն.

Հայր սուրբ, զքեզ ունիմ միջնորդ հաշտութեան եւ բարեխօս առ Միածին Որդին Աստուծոյ, զի իշխանութեամբդ որ տուեալ է քեզ, արձակեցես զիս ի կապից մեղաց իմոց, աղաչեմ զքեզ:

Քահանայն.

Տէր, ողորմեա. Տէր, ողորմեա. Տէր, ողորմեա:

Ողորմեացի ձեզ մարդասէրն Աստուած եւ թողութիւն շնորհեցէ ամենայն յանցանաց ձերոց, խոստովանացելոցն եւ մոռացելոցն: Եւ ես կարգաւս քահանայական իշխանութեան եւ հրամանաւն աստուածային թէ՝ «Զոր արձակիցէք յերկրի եղիցի արձակեալ յերկինս», նովին բանին արձակեմ զձեզ յամենայն մասնակցութենէ մեղաց ձերոց՝ ի խորհրդոց, ի բանից եւ ի գործոց. յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. եւ դարձեալ տամ զձեզ ի խորհուրդս Սուրբ Եկեղեցւոյ զի զոր ինչ գործիցէք բարիս՝ եղիցի ձեզ ի բարեգործութիւն եւ ի փառս հանդերձեալ կենացն. ամէն: